

ที่ นม ๐๐๒๓.๔/ว ๕๖๓๓

ศาลากลางจังหวัดนครราชสีมา
ถนนมหาไทย นม ๓๐๐๐๐

๑๐ กรกฎาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ประชาสัมพันธ์ “คู่มือการประเมินความเสี่ยงการทุจริต สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” ถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่ง

เรียน นายอำเภอทุกอำเภอ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา นายกเทศมนตรีนครราชสีมา และนายกเทศมนตรีเมือง ทุกแห่ง

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๐๔.๖/ว ๒๕๗๔
ลงวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๖๖

จำนวน ๑ ชุด

ด้วยจังหวัดนครราชสีมาได้รับแจ้งจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นว่า สำนักงาน ป.ป.ช. ได้ขอความอนุเคราะห์กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นประชาสัมพันธ์ “คู่มือการประเมินความเสี่ยงการทุจริต สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งทราบ เพื่อเป็นแนวทางให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณานำไปประยุกต์ใช้ให้มีความเหมาะสมกับบริบทของหน่วยงาน และเพื่อส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการประเมินความเสี่ยงการทุจริตที่ถูกต้องต่อการจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริตเพื่อยกระดับคุณธรรมและความโปร่งใส สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

จังหวัดนครราชสีมาจึงขอประชาสัมพันธ์ “คู่มือการประเมินความเสี่ยงการทุจริต สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งทราบ เพื่อเป็นแนวทางให้นำไปประยุกต์ใช้ให้มีความเหมาะสมกับบริบทของหน่วยงานต่อไป รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย โดยสามารถสืบค้นรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ www.koratdla.go.th

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการ สำหรับอำเภอให้แจ้งเทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่ทราบและดำเนินการด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมเกียรติ วิริยะกุลนันท์)
รองผู้ว่าราชการจังหวัด ปฏิบัติราชการแทน
ผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา

สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด
กลุ่มงานกฎหมาย ระเบียบ และเรื่องร้องทุกข์
โทร. ๐๔๔-๒๔๕๕๒๐

เมืองนครราชสีมา
๒๐๑๑ - ๒๕๖๖

ฝ่ายบริหารทั่วไป กลุ่มงานมาตรฐาน
 กลุ่มงานส่งเสริม กลุ่มงานกฎหมาย
 กลุ่มงานการเงิน กลุ่มงานบริการสาธารณะ

01/ม
13.7.56

สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
จังหวัดนครราชสีมา
รับที่.....13843.....
วันที่.....๒๖ ม.ย. ๒๕๖๖.....
เวลา.....น.

ที่ มท ๐๘๐๔.๖/ว ๒๕๖๕

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๖

กลุ่มงานกฎหมาย
รับที่.....๒๕๖/๒๕๖๖.....
วันที่.....๒๖ ม.ย. ๒๕๖๖.....
เวลา.....น.

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ประชาสัมพันธ์ “คู่มือการประเมินความเสี่ยงการทุจริต สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น”
ถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่ง

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ที่ ปช ๐๐๑๗/๐๐๕๙ ลงวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๖๖ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยสำนักงาน ป.ป.ช. ได้ขอความอนุเคราะห์กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นประชาสัมพันธ์ “คู่มือการประเมินความเสี่ยงการทุจริต สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งทราบ เพื่อเป็นแนวทางให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณานำไปประยุกต์ใช้ให้มีความเหมาะสมกับบริบทของหน่วยงาน และเพื่อส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการประเมินความเสี่ยงการทุจริตที่ถูกต้องต่อการจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริตเพื่อยกระดับคุณธรรมและความโปร่งใส สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจึงขอความร่วมมือจังหวัดแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ทราบ รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายณกรณ์ชัย ธีรศิริ)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น
สำนักงานศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต สก.
โทร/โทรสาร ๐-๒๒๔๑-๐๒๖๗
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@dla.go.th
ผู้ประสานงาน นางสาวเสาวณีย์ กลสามัญ
โทร ๐-๒๒๔๑-๐๒๖๗

ที่ ปช ๐๐๑๓/๐๐๕๖

กองกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น
เลขรับ..... 1744
วันที่ ๑๒ มิ.ย. ๒๕๖๖
เวลา..... 13:19 น.

สำนักงาน ป.ป.ช.
ถนนนนทบุรี อำเภอเมืองนนทบุรี
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๐๐๐

ม ๓ มิถุนายน ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ประชาสัมพันธ์ “คู่มือการประเมินความเสี่ยงการทุจริต สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น”
ถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่ง

เรียน อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

สิ่งที่ส่งมาด้วย คู่มือการประเมินความเสี่ยงการทุจริต สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน ๑ เล่ม

ตามที่สำนักงาน ป.ป.ช. ได้ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริตเพื่อยกระดับคุณธรรมและความโปร่งใส สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันการทุจริต ตลอดจนแสดงให้เห็นถึงเจตจำนงสุจริตของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการต่อต้านการทุจริตอย่างเป็นรูปธรรม อันจะส่งผลต่อการยกระดับผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นั้น

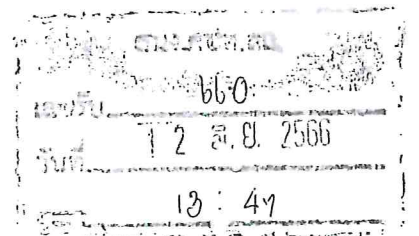
สำนักงาน ป.ป.ช. ได้จัดทำคู่มือการประเมินความเสี่ยงการทุจริต สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแนวทางให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณานำไปประยุกต์ใช้ให้มีความเหมาะสมกับบริบทของหน่วยงาน และเพื่อส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการประเมินความเสี่ยงการทุจริตที่ถูกต้องต่อการจัดทำแผนปฏิบัติการฯ ทั้งนี้ สามารถดาวน์โหลด “คู่มือการประเมินความเสี่ยงการทุจริต สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” ผ่านช่องทาง “ระบบธรรมาภิบาลออนไลน์” ได้ที่เว็บไซต์ <https://ggde.nacc.go.th> หัวข้อ “หนังสืออิเล็กทรอนิกส์” หรือ QR Code ที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ประชาสัมพันธ์ “คู่มือการประเมินความเสี่ยงการทุจริต สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งทราบด้วย จะขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายทิวชาติ นิลกาญจน์)

ผู้ช่วยเลขาธิการฯ ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช.

กลุ่มส่งเสริมธรรมาภิบาลภาครัฐ
โทรศัพท์ ๐ ๒๕๒๘ ๔๘๐๐ ต่อ ๗๑๒๒
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ : ggdeonline@gmail.com

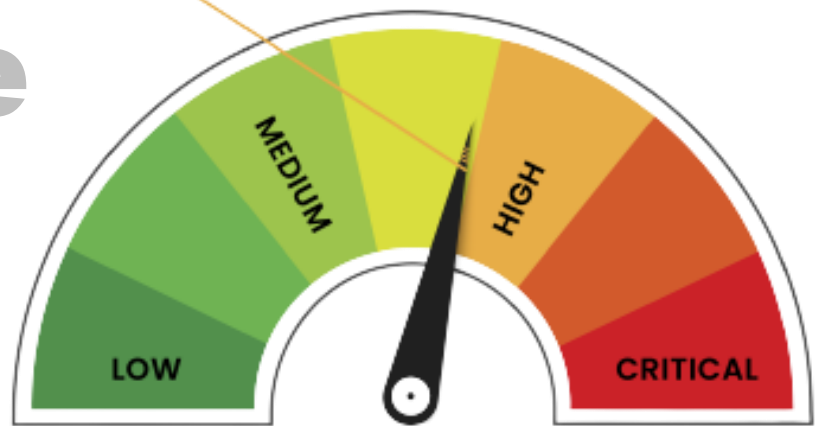
สแกนเพื่อดาวน์โหลดคู่มือฯ

“ซื่อสัตย์ เป็นธรรม มีอาชีพ โปร่งใส ตรวจสอบได้”

คู่มือการประเมินความเสี่ยงการทุจริต
สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

Fraud Risk Assessment Guide

RISK

สำนักพัฒนาและส่งเสริมธรรมาภิบาล
สำนักงาน ป.ป.ช.

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
ส่วนที่ 1 : ความสำคัญของการประเมินความเสี่ยงการทุจริต สำหรับ อปท.	
1.1 ที่มาและความสำคัญ	1
1.2 วัตถุประสงค์	2
1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	2
ส่วนที่ 2 : กรอบแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบ	
2.1 การขัดกันแห่งผลประโยชน์	3
2.2 แผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริตเพื่อยกระดับคุณธรรมและความโปร่งใส (พ.ศ. 2566 – 2570)	7
2.3 การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (ITA)	15
ส่วนที่ 3 : ขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงการทุจริตสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	
3.1 การกำหนดเหตุการณ์ความเสี่ยง	20
3.2 เกณฑ์กำหนดระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงการทุจริต (Likelihood)	23
3.3 เกณฑ์กำหนดระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) ที่ส่งผลต่อการดำเนินงาน	23
3.4 กำหนดระดับความเสี่ยง (Degree of Risk)	24
3.5 ดำเนินการประเมินความเสี่ยงการทุจริตของหน่วยงาน	25
ภาคผนวก	41

คำนำ

สำนักงาน ป.ป.ช. ได้ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริต เพื่อให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแสดงเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริต ตลอดจนผลักดันให้มีการนำแผนดังกล่าว ไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมอย่างต่อเนื่อง นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2561 - 2565 โดยในขณะนี้อยู่ในช่วงของแผนระยะที่ 2 (พ.ศ. 2566 - 2570) ซึ่งหนึ่งในขั้นตอนที่มีความสำคัญในกระบวนการจัดทำแผนคือ การกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีการประเมินความเสี่ยงการทุจริต เพื่อให้หน่วยงานได้รับรู้ถึงประเด็นความเสี่ยงการทุจริตที่หน่วยงานนั้นมีอยู่ และจะได้วางแผนเพื่อป้องกันไม่ให้ความเสี่ยงการทุจริตนั้นเกิดขึ้น หรือเกิดผลกระทบน้อยลงมากที่สุด

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 สำนักงาน ป.ป.ช. โดยสำนักพัฒนาและส่งเสริมธรรมาภิบาล ได้ดำเนินการจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริตเพื่อยกระดับคุณธรรมและความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (พ.ศ. 2566 - 2570) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริตเพื่อยกระดับคุณธรรมและความโปร่งใส (พ.ศ. 2566 - 2570) และการใช้งานระบบ e-PlanNacc ทั้งนี้ผลจากการประชุมทำให้ทราบว่าในการจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ยังขาดความรู้ความเข้าใจในการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ดังนั้นสำนักงาน ป.ป.ช. จึงได้จัดทำคู่มือการประเมินความเสี่ยงการทุจริต สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นฉบับนี้ขึ้นมา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแนวทางให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณานำไปประยุกต์ใช้ให้มีความเหมาะสมกับบริบทของหน่วยงาน และเพื่อส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการประเมินความเสี่ยงการทุจริตที่ถูกต้องต่อการจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริตเพื่อยกระดับคุณธรรมและความโปร่งใสต่อไป

ผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่า **คู่มือการประเมินความเสี่ยงการทุจริต สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น** ฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อการจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อยกระดับคุณธรรมและความโปร่งใส อันจะนำไปสู่เป้าหมายของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 - 2580) ประเด็นที่ (21) การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ ที่กำหนดไว้ว่า **“ประเทศไทยปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบ”**

สำนักพัฒนาและส่งเสริมธรรมาภิบาล

สำนักงาน ป.ป.ช.

พฤษภาคม 2566

ส่วนที่ 1

ความสำคัญของการประเมินความเสี่ยงการทุจริต สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.1 ที่มาและความสำคัญ

การทุจริตและประพฤติมิชอบเป็นปัญหาสำคัญที่เกิดขึ้นมาอย่างต่อเนื่องยาวนาน และมีอยู่ทั่วทุกหนแห่ง รูปแบบของการทุจริตก็มีความซับซ้อน ยากแก่การตรวจสอบมากขึ้น ตลอดจนผลกระทบจากการทุจริตนั้นก็ทวีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อย ๆ ก่อให้เกิดความเสียหายทั้งทางตรงและทางอ้อม ส่งผลต่อการพัฒนาประเทศในทุกมิติ ทั้งทางด้านสังคมที่ก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำและไม่เท่าเทียมของประชาชน ด้านเศรษฐกิจที่กระทบต่อความเชื่อมั่นของนักลงทุน และด้านการเมืองที่ทำให้เกิดความเสียหายต่อภาพลักษณ์ด้านความโปร่งใสของประเทศ

องค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International : TI) ได้เผยแพร่ผลคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ประจำปี พ.ศ. 2565 ผลปรากฏว่าประเทศไทยได้ 36 คะแนน จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน อยู่ในอันดับที่ 101 จากจำนวนทั้งหมด 180 ประเทศ สะท้อนให้เห็นว่าสถานการณ์การทุจริตของประเทศไทยยังอยู่ในสถานะที่ต้องได้รับการปรับปรุงอย่างเร่งด่วน

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ ซึ่งมีเป้าหมายหลักเพื่อให้ภาครัฐมีความโปร่งใส ปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบ ได้กำหนดแนวทางในการพัฒนาเพื่อป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ โดยให้ความสำคัญกับการปรับและหล่อหลอมพฤติกรรมของ “คน” ให้มีจิตสำนึกและพฤติกรรมที่ยึดมั่นในความซื่อสัตย์สุจริต โดยการเปลี่ยนแปลงวิธีคิด (Paradigm Shift) หรือสามารถแยกแยะประโยชน์ส่วนตนออกจากประโยชน์ส่วนรวมได้ อีกทั้งยังได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนา “ระบบ” เพื่อลดจำนวนคดีทุจริตและประพฤติมิชอบในหน่วยงานภาครัฐ ผ่านการสร้างนวัตกรรมในการต่อต้านการทุจริตในหน่วยงานภาครัฐอย่างต่อเนื่อง เพื่อสนับสนุนให้การดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ในทุกขั้นตอนการดำเนินงาน โดยแนวทางการสร้างความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐที่สำคัญประการหนึ่ง คือ “การประเมินความเสี่ยงการทุจริต” เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐมีมาตรการ ระบบ หรือแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตขึ้นได้

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ เป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น ถือเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาท้องถิ่นซึ่งนำไปสู่การพัฒนาทั่วทั้งประเทศ หากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปราศจากซึ่งการทุจริต และนำเงินงบประมาณมาพัฒนาท้องถิ่นของตนเองเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน

อย่างแท้จริงแล้ว ประเทศไทยก็จะสามารถก้าวข้ามสถานะประเทศกำลังพัฒนา และมีความเจริญก้าวหน้าทัดเทียมนานาอารยประเทศได้

สำนักงาน ป.ป.ช. ในฐานะหน่วยงานหลักที่มีหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ได้มีการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริตสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมาอย่างต่อเนื่อง โดยในขณะนี้อยู่ในช่วงของแผนฯ ระยะที่ 2 (พ.ศ.2566 – 2570) ซึ่งในกระบวนการจัดทำแผนฯ นั้น มีหนึ่งในขั้นตอนที่มีความสำคัญคือการประเมินความเสี่ยงการทุจริต เพื่อให้หน่วยงานได้รับรู้ถึงระดับความเสี่ยงการทุจริตที่หน่วยงานของตนนั้นมีอยู่ และจะได้วางแผนเพื่อป้องกันไม่ให้ความเสี่ยงการทุจริตนั้นเกิดขึ้น หรือมีผลกระทบน้อยลงมากที่สุด ซึ่งขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงการทุจริตนั้น ยังมีเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ยังไม่มีความรู้ ความเข้าใจในการประเมินความเสี่ยงการทุจริต และอาจทำให้การดำเนินงานตามแผนฯ ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ดังนั้น สำนักงาน ป.ป.ช. จึงได้จัดทำคู่มือการประเมินความเสี่ยงการทุจริตสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ฉบับนี้ขึ้นมาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแนวทางการประเมินความเสี่ยงการทุจริตให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณานำไปประยุกต์ใช้ให้มีความเหมาะสมกับบริบทของหน่วยงาน และเพื่อส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการประเมินความเสี่ยงการทุจริต เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริตเพื่อยกระดับคุณธรรมและความโปร่งใส สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (พ.ศ.2566-2570) และระยะต่อ ๆ ไป

1.2 วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อเป็นแนวทางการประเมินความเสี่ยงการทุจริตให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำไปประยุกต์ใช้ให้มีความเหมาะสมกับบริบทของหน่วยงาน
- 2) เพื่อส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการประเมินความเสี่ยงการทุจริต เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริตเพื่อยกระดับคุณธรรมและความโปร่งใส สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (พ.ศ.2566-2570) และระยะต่อ ๆ ไป

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความรู้ความเข้าใจในการประเมินความเสี่ยงการทุจริตตามแนวทางที่สำนักงาน ป.ป.ช. เสนอแนะ
- 2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการประเมินความเสี่ยงการทุจริตของหน่วยงานตนเอง เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริตเพื่อยกระดับคุณธรรมและความโปร่งใส สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (พ.ศ.2566-2570) และระยะต่อ ๆ ไป

ส่วนที่ 2

กรอบแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบ

2.1 การขัดกันแห่งผลประโยชน์

2.1.1 ความหมาย

คำว่า **Conflict of Interest** มีผู้ให้คำแปลเป็นภาษาไทยไว้หลากหลาย เช่น “การขัดกันแห่งผลประโยชน์ส่วนบุคคลและผลประโยชน์ส่วนรวม” หรือ “การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและผลประโยชน์ส่วนรวม” หรือ “การขัดกันระหว่างผลประโยชน์สาธารณะและผลประโยชน์ส่วนบุคคล” หรือ “ประโยชน์ทับซ้อน” หรือ “ผลประโยชน์ทับซ้อน” หรือ “ผลประโยชน์ขัดกัน” หรือบางท่านแปลว่า “ผลประโยชน์ขัดแย้ง” หรือ “ความขัดแย้งทางผลประโยชน์”

การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม หรือที่เรียกว่า Conflict of Interest นั้นก็มีลักษณะทำนองเดียวกันกับกฎศีลธรรม ขนบธรรมเนียมจารีตประเพณี หลักคุณธรรม จริยธรรม กล่าวคือ การกระทำใด ๆ ที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม เป็นสิ่งที่ควรหลีกเลี่ยงไม่ควรจะกระทำ แต่บุคคลแต่ละคน แต่ละกลุ่ม แต่ละสังคม อาจเห็นว่าเรื่องใดเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวมแตกต่างกันไป หรือเมื่อเห็นว่าเป็นการขัดกันแล้วยังอาจมีระดับของความหนักเบาแตกต่างกัน อาจเห็นแตกต่างกันว่าเรื่องใดกระทำได้กระทำไม่ได้แตกต่างกันออกไปอีก และในกรณีที่มีการฝ่าฝืนบางเรื่องบางคนอาจเห็นว่าไม่เป็นไร เป็นเรื่องเล็กน้อย หรืออาจเห็นเป็นเรื่องใหญ่ ต้องถูกประณาม ตำหนิ ตีฉิน นินทา ว่ากล่าว ฯลฯ แตกต่างกันไปตามสภาพของสังคม

โดยพื้นฐานแล้ว เรื่องการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม เป็นกฎศีลธรรมประเภทหนึ่งที่บุคคลไม่พึงละเมิดหรือฝ่าฝืน แต่เนื่องจากมีการฝ่าฝืนกันมากขึ้น และบุคคลผู้ฝ่าฝืนก็ไม่มีความเกรงกลัวหรือละอายต่อการฝ่าฝืนนั้น สังคมก็ไม่ลงโทษหรือลงโทษไม่เพียงพอที่จะมีผลเป็นการห้ามการกระทำดังกล่าว และในที่สุดเพื่อหยุดยั้งเรื่องดังกล่าวนี้ จึงมีการตรากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการขัดกันแห่งผลประโยชน์มากขึ้นๆ และเป็นเรื่องที่สังคมให้ความสนใจมากขึ้นตามลำดับ

“**ประโยชน์ส่วนบุคคล**” (Private Interests) คือ การที่บุคคลทั่วไปในสถานะเอกชนหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐในสถานะเอกชนได้ทำกิจกรรมหรือได้กระทำการต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ส่วนตน ครอบครัว เครือญาติ พวกพ้อง หรือของกลุ่มในสังคมที่มีความสัมพันธ์กันในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การประกอบอาชีพ การทำธุรกิจ การค้า การลงทุน เพื่อหาประโยชน์ในทางการเงินหรือในทางธุรกิจ เป็นต้น”

“ประโยชน์ส่วนรวมหรือประโยชน์สาธารณะ” (Public Interests) คือ การที่บุคคลใด ๆ ในสถานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ (ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานของรัฐ) ได้กระทำการใด ๆ ตามหน้าที่หรือได้ปฏิบัติหน้าที่อันเป็นการดำเนินการในอีกส่วนหนึ่งที่แยกออกมาจากการดำเนินการตามหน้าที่ในสถานะของเอกชน การกระทำการใด ๆ ตามหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐจึงมีวัตถุประสงค์หรือมีเป้าหมายเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม หรือการรักษาประโยชน์ส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ของรัฐ การทำหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐจึงมีความเกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงกับอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย และจะมีรูปแบบของความสัมพันธ์หรือมีการกระทำในลักษณะต่าง ๆ กันที่เหมือนหรือคล้ายกับการกระทำของบุคคลในสถานะเอกชน เพียงแต่การกระทำในสถานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐกับการกระทำในสถานะเอกชน จะมีความแตกต่างกันที่วัตถุประสงค์ เป้าหมายหรือประโยชน์สุดท้ายที่แตกต่างกัน”

“การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวมหรือผลประโยชน์ทับซ้อน” (Conflict of interests) คือ การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการใด ๆ หรือดำเนินการในกิจการสาธารณะที่เป็น การดำเนินการตามอำนาจหน้าที่หรือความรับผิดชอบในกิจการของรัฐหรือองค์กรของรัฐ เพื่อประโยชน์ของรัฐ หรือเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม แต่เจ้าหน้าที่ของรัฐได้มีผลประโยชน์ส่วนตัวเข้าไปแอบแฝง หรือเป็นผู้ที่มีส่วน ได้เสียในรูปแบบต่าง ๆ หรือนำประโยชน์ส่วนตัวหรือความสัมพันธ์ส่วนตัวเข้ามามีอิทธิพลหรือเกี่ยวข้องในการใช้อำนาจหน้าที่หรือดุลพินิจในการพิจารณาตัดสินใจในการกระทำการใด ๆ หรือดำเนินการดังกล่าวนั้น เพื่อแสวงหาประโยชน์ในการทางการเงินหรือประโยชน์อื่น ๆ สำหรับตนเองหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง”

2.1.2 รูปแบบของการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม

การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวมมีได้หลายรูปแบบไม่จำกัดอยู่เฉพาะในรูปแบบของตัวเงินหรือทรัพย์สินเท่านั้น แต่รวมถึงผลประโยชน์อื่น ๆ ที่ไม่ได้อยู่ในรูปแบบของตัวเงินหรือทรัพย์สินด้วย ทั้งนี้ John Langford และ Kenneth Kernaghan ได้จำแนกรูปแบบของการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม ออกเป็น 9 รูปแบบ ดังนี้

1) การรับผลประโยชน์ต่าง ๆ (Accepting benefits) ซึ่งผลประโยชน์ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นทรัพย์สินของขวัญ การลดราคา การรับความบันเทิง การรับบริการ การรับการฝึกอบรม หรือสิ่งอื่นใดในลักษณะเดียวกันนี้ และผลจากการรับผลประโยชน์ต่าง ๆ นั้น ได้ส่งผลให้ต่อการตัดสินใจของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่

2) การทำธุรกิจกับตนเอง (Self - dealing) หรือเป็นคู่สัญญา (Contracts) เป็นการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยเฉพาะผู้มีอำนาจในการตัดสินใจ เข้าไปมีส่วนได้เสียในสัญญาที่ทำกับหน่วยงานที่ตนสังกัด โดยอาจจะเป็นเจ้าของบริษัทที่ทำสัญญาเอง หรือเป็นของเครือญาติ สถานการณ์เช่นนี้เกิดบทบาทที่ขัดแย้ง หรือเรียกได้ว่าเป็นทั้งผู้ซื้อและผู้ขายในเวลาเดียวกัน

3) การทำงานหลังจากออกจากตำแหน่งหน้าที่สาธารณะหรือหลังเกษียณ (Post - employment) เป็นการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐลาออกหรือพ้นจากการปฏิบัติหน้าที่จากหน่วยงานของรัฐ และไปทำงานในบริษัทเอกชนที่ดำเนินธุรกิจประเภทเดียวกันหรือบริษัทที่มีความเกี่ยวข้องกับหน่วยงานเดิม โดยใช้อิทธิพลหรือความสัมพันธ์จากที่เคยดำรงตำแหน่งในหน่วยงานเดิมนั้น หาประโยชน์ให้กับบริษัทและตนเอง

4) การทำงานพิเศษ (Outside employment or moonlighting) ในรูปแบบนี้มีได้หลายลักษณะ ไม่ว่าจะเป็นการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐตั้งบริษัทดำเนินธุรกิจ ที่เป็นการแข่งขันกับหน่วยงานหรือองค์การสาธารณะที่ตนสังกัด หรือการรับจ้างพิเศษเป็นที่ปรึกษาโครงการ โดยอาศัยตำแหน่งในราชการสร้างความน่าเชื่อถือว่าโครงการของผู้ว่าจ้างจะไม่มีปัญหาติดขัดในการพิจารณาจากหน่วยงานที่ปรึกษาสังกัดอยู่

5) การรู้ข้อมูลภายใน (Inside information) เป็นสถานการณ์ที่เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ประโยชน์จากการที่ตนเองรับรู้ข้อมูลภายในหน่วยงาน และนำข้อมูลนั้นไปหาผลประโยชน์ให้กับตนเองหรือพวกพ้อง อาจจะไปหาประโยชน์โดยการขายข้อมูลหรือเข้าเอาประโยชน์เสียเอง

6) การใช้ทรัพย์สินของราชการเพื่อประโยชน์ส่วนตัว (Using your employer's property for private advantage) เป็นการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐนำเอาทรัพย์สินของราชการซึ่งจะต้องใช้เพื่อประโยชน์ของทางราชการเท่านั้นไปใช้เพื่อประโยชน์ของตนเองหรือพวกพ้อง หรือการใช้ให้ผู้อื่นได้บังคับบัญชาไปทำงานส่วนตัว

7) การนำโครงการสาธารณะลงในเขตเลือกตั้งเพื่อประโยชน์ทางการเมือง (Pork - barreling) เป็นการที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือผู้บริหารระดับสูงอนุมัติโครงการไปลงพื้นที่หรือบ้านเกิดของตนเอง หรือการใช้งบประมาณสาธารณะเพื่อหาเสียง

8) การใช้ตำแหน่งหน้าที่แสวงหาประโยชน์แก่เครือญาติหรือพวกพ้อง (Nepotism) หรืออาจจะเรียกว่าระบบอุปถัมภ์พิเศษ เป็นการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้อิทธิพลหรือใช้อำนาจหน้าที่ของตน เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ให้แก่เครือญาติหรือพวกพ้องของตน

9) การใช้อิทธิพลเข้าไปมีผลต่อการตัดสินใจของเจ้าหน้าที่รัฐ หรือหน่วยงานของรัฐอื่น (influence) คือ การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐอาศัยตำแหน่งหน้าที่ของตนเอง เข้าแทรกแซงหรือกีดกันการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่อื่น เพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบด้วยระเบียบและกฎหมายหรือฝ่าฝืนจริยธรรม

2.1.3 กฎหมาย ป.ป.ช. เพื่อป้องกันการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม

หมวด 6 การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม

มาตรา 126 นอกจากเจ้าพนักงานของรัฐที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้เป็นการเฉพาะแล้ว ห้ามมิให้กรรมการ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ และเจ้าพนักงานของรัฐที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนด ดำเนินกิจการดังต่อไปนี้

(1) เป็นคู่สัญญาหรือมีส่วนได้เสียในสัญญาที่ทำกับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าพนักงานของรัฐซึ่งมีอำนาจไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมในการกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบหรือดำเนินคดี

(2) เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่เข้าเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าพนักงานของรัฐซึ่งมีอำนาจไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมในการกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบหรือดำเนินคดี เว้นแต่จะเป็นผู้ถือหุ้นในบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดไม่เกินจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

(3) รับสัมปทานหรือคงถือไว้ซึ่งสัมปทานจากรัฐ หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเข้าเป็นคู่สัญญากับรัฐ หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น อันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอน หรือเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่รับสัมปทานหรือเข้าเป็นคู่สัญญาในลักษณะดังกล่าว ในฐานะที่เป็นเจ้าพนักงานของรัฐซึ่งมีอำนาจไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมในการกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบหรือดำเนินคดี เว้นแต่จะเป็นผู้ถือหุ้นในบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดไม่เกินจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

(4) เข้าไปมีส่วนได้เสียในฐานะเป็นกรรมการ ที่ปรึกษา ตัวแทน พนักงานหรือลูกจ้างในธุรกิจของเอกชนซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับ ดูแล ควบคุม หรือตรวจสอบของหน่วยงานของรัฐที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้น

สังกัดอยู่หรือปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นเจ้าพนักงานของรัฐ ซึ่งโดยสภาพของผลประโยชน์ของธุรกิจของเอกชนนั้นอาจขัดหรือแย้งต่อประโยชน์ส่วนรวม หรือประโยชน์ทางราชการ หรือกระทบต่อความมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้น

ให้นำความในวรรคหนึ่ง มาใช้บังคับกับคู่สมรสของเจ้าพนักงานของรัฐตามวรรคหนึ่งด้วย โดยให้ถือว่าการดำเนินกิจการของคู่สมรสเป็นการดำเนินกิจการของเจ้าพนักงานของรัฐ เว้นแต่เป็นกรณีที่คู่สมรสนั้นดำเนินการอยู่ก่อนที่เจ้าพนักงานของรัฐจะเข้าดำรงตำแหน่ง

คู่สมรสตามวรรคสองให้หมายความรวมถึงผู้ซึ่งอยู่กินกันฉันสามีภริยาโดยมิได้จดทะเบียนสมรสด้วย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

เจ้าพนักงานของรัฐที่มีลักษณะตาม (2) หรือ (3) ต้องดำเนินการไม่ให้มีลักษณะดังกล่าวภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เข้าดำรงตำแหน่ง

มาตรา 127 ห้ามมิให้กรรมการ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูงและ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด ดำเนินการใดตามมาตรา 126 (4) ภายในสองปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

มาตรา 128 ห้ามมิให้เจ้าพนักงานของรัฐผู้ได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้จากผู้ใด นอกเหนือจากทรัพย์สินหรือประโยชน์อันควรได้ตามกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เว้นแต่การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาตามหลักเกณฑ์และจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุพการี ผู้สืบสันดาน หรือญาติที่ให้ตามประเพณี หรือตามธรรมจรรยาตามฐานานุรูป

บทบัญญัติในวรรคหนึ่งให้ใช้บังคับกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของผู้ซึ่งพ้นจากการเป็นเจ้าพนักงานของรัฐมาแล้วยังไม่ถึงสองปีด้วยโดยอนุโลม

2.2 แผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริตเพื่อยกระดับคุณธรรมและความโปร่งใส (พ.ศ. 2566 – 2570)

2.2.1 ความสำคัญและผลการดำเนินงานที่ผ่านมา

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานที่มีความสำคัญยิ่งในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ ปัจจุบันมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 7,850 แห่ง ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานของรัฐภายใต้โครงสร้างการจัดระเบียบบริหารราชการตามหลักการกระจายอำนาจการปกครอง ที่มุ่งเน้นการกระจายอำนาจจากส่วนกลางลงสู่ท้องถิ่นและเป็นกลไกหนึ่งในการส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น ถือเป็นกลไก

สำคัญในการพัฒนาท้องถิ่นซึ่งนำไปสู่การพัฒนาทั่วทั้งประเทศ หากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปราศจากการทุจริต นำเงินงบประมาณมาพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง พัฒนาเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนอย่างแท้จริงแล้ว ประเทศชาติก็จะมี ความเจริญก้าวหน้าทัดเทียมนานาอารยประเทศ การพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เกิดความยั่งยืน รัฐจะต้องให้ความเป็นอิสระแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยยึดหลักแห่งการปกครอง ชุมชนของตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น และส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็น หน่วยงานหลักในการจัดทำบริการสาธารณะ รวมทั้งมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาในระดับพื้นที่ ส่วนการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะทำได้เท่าที่จำเป็นตามกรอบกฎหมายกำหนด และต้องเป็นไป เพื่อการคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น

ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2561 – 2565 สำนักงาน ป.ป.ช. ได้ดำเนินการส่งเสริมให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นทุกแห่ง แสดงเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริตอย่างเป็นรูปธรรม ด้วยการจัดทำ แผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริต และนำแผนไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นบริหารงานด้วยความโปร่งใส มีความเข้มแข็งในการบริหารราชการตามหลักการบริหารกิจการ บ้านเมืองที่ดี หรือหลักธรรมาภิบาล บังเกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน อันเป็นการยกระดับมาตรฐานในการ ป้องกันการทุจริตให้ครอบคลุมพื้นที่ทั่วทั้งประเทศ ด้วยการสร้างกลไกในการป้องกันการทุจริตขึ้นในองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น

โดยผลการดำเนินการตามแผนฯ ในระยะที่ 1 นั้น พบว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีการจัดทำ แผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริต ครบทั้ง 7,852 แห่ง หรือคิดเป็นร้อยละ 100 พร้อมทั้งได้มีกลไกในการ ส่งเสริมและกำกับติดตามการนำแผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริตไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

ต่อมาเมื่อสิ้นสุดระยะเวลาการดำเนินงานตามแผนฯ ระยะที่ 1 (พ.ศ. 2561 – 2565) สำนักงาน ป.ป.ช. จึงได้ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลอย่างต่อเนื่องควบคู่ไปกับ การป้องกันการทุจริต จึงได้ดำเนินการขับเคลื่อนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกัน การทุจริตเพื่อยกระดับคุณธรรมและความโปร่งใส ซึ่งเป็นแผนฯ ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2566 – 2570) อันเป็นการ เพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันการทุจริต โดยการจัดทำแผนฯ ระยะที่ 2 ได้มีการพัฒนารอบการจัดทำให้มี ความสอดคล้องกับแผน 3 ระดับ ดังนี้

- แผนระดับ 1 ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580)
- แผนระดับ 2 ได้แก่

1) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 – 2580) ประเด็นที่ 21 การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ

2) แผนการปฏิรูปประเทศ

- 3) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- 4) นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ

- แผนระดับ 3 ได้แก่ แผนปฏิบัติการด้านการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ โดยนำหลักการมาภิบาลมาเป็นกลไกในการพัฒนารอบการจัดทำแผนฯ รวมถึงให้สอดคล้องกับกรอบการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment : ITA)

แผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริตเพื่อยกระดับคุณธรรมและความโปร่งใส (พ.ศ. 2566 – 2570) มีกรอบการจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริต ประกอบด้วย 4 มิติ ดังนี้

- มิติที่ 1 การสร้างวัฒนธรรมสุจริต
- มิติที่ 2 การบริหารราชการด้วยความโปร่งใส
- มิติที่ 3 การส่งเสริมบทบาทและการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน
- มิติที่ 4 การยกระดับกลไกการตรวจสอบการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.2.2 ขั้นตอนการดำเนินงาน

ขั้นตอนที่ 1 : การเตรียมการจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริตเพื่อยกระดับคุณธรรมและความโปร่งใสสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (พ.ศ. 2566 - 2570) ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน ดังนี้

1. การจัดตั้งคณะทำงานจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้การดำเนินการพัฒนาจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุวัตถุประสงค์

2. ศึกษารายละเอียดการจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริต โดยศึกษากรอบ รูปแบบ และรายละเอียดของแผนงาน/ โครงการ/ กิจกรรม

ขั้นตอนที่ 2 : ประเมินความเสี่ยงการทุจริตในหน่วยงาน

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องดำเนินการประเมินความเสี่ยงการทุจริต โดยจะใช้วิธีการใดในการ ประเมินความเสี่ยงการทุจริตก็ได้ เป็นดุลยพินิจของหน่วยงานที่จะเลือกใช้วิธีการใด ๆ ที่มีความเหมาะสมกับ บริบทของหน่วยงาน เพื่อให้ทราบถึงสถานะความเสี่ยงการทุจริตของหน่วยงานว่ามีประเด็นใดบ้างที่ความเสี่ยง ทุจริต ระดับความเสียหายที่จะเกิดขึ้นจากการทุจริต และจะสามารถดำเนินการเพื่อป้องกันหรือลดความรุนแรง จากการทุจริตต่าง ๆ นั้น ได้อย่างไร

ขั้นตอนที่ 3 : จัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริตเพื่อยกระดับคุณธรรมและความโปร่งใส สำหรับ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (พ.ศ. 2566 - 2570) ให้ครอบคลุมตามรายละเอียดของกรอบการจัดทำ แผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริตเพื่อยกระดับคุณธรรมและความโปร่งใส สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

1. ทบทวนแผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2561 - 2565
2. นำมาตรการป้องกันความเสี่ยงการทุจริตที่ได้จากขั้นตอนที่ 2 มาจัดทำเป็นแผนปฏิบัติการ ป้องกันการทุจริตของหน่วยงาน
3. พิจารณาตัวอย่างโครงการ/ กิจกรรม/ มาตรการจากคู่มือการจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกัน การทุจริตเพื่อยกระดับคุณธรรมและความโปร่งใส สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (พ.ศ. 2566 - 2570) มาจัดทำเป็นแผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริตฯ โดยต้องเลือกโครงการ/ กิจกรรม/ มาตรการ ให้ครบตามกรอบ ทั้ง 4 มิติ และให้มีจำนวนโครงการ/ กิจกรรม/ มาตรการ ไม่น้อยกว่าจำนวนขั้นต่ำตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด
4. หน่วยงานสามารถพิจารณาจัดทำโครงการ/ กิจกรรม/ มาตรการอื่น ๆ เพิ่มเติมได้ (นอกเหนือจากโครงการ/ กิจกรรม/ มาตรการ ที่สำนักงาน ป.ป.ช. กำหนดไว้ในเล่มคู่มือฯ) โดยต้องมีความ สอดคล้องกับกรอบการจัดทำแผนฯ และเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ตนเอง
5. จัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริต ตามรูปแบบหรือเค้าโครงแผนปฏิบัติการป้องกัน การทุจริตเพื่อยกระดับคุณธรรมและความโปร่งใสสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ขั้นตอนที่ 4 : ดำเนินการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริต

โดยให้ผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำกับติดตามการนำแผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริต ไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

ขั้นตอนที่ 5 : การรายงานผลการดำเนินการผ่านระบบรายงานและติดตามผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือ e-PlanNacc

สำนักงาน ป.ป.ช. กำหนดให้ต้องรายงานผลการดำเนินโครงการ/กิจกรรม/มาตรการตามแผนปฏิบัติการผ่านระบบ e-PlanNacc ปีละ 2 รอบ คือ

รอบที่ 1 รอบ 6 เดือน รายงานผลผ่านระบบภายในเดือนเมษายน

รอบที่ 2 รอบ 12 เดือน รายงานผลผ่านระบบภายในเดือนตุลาคม

ขั้นตอนที่ 6 : การติดตามประเมินผลการนำไปสู่การปฏิบัติ

สำนักงาน ป.ป.ช. จะดำเนินการติดตามความคืบหน้าและการประเมินผลการดำเนินงานผ่านระบบ e-PlanNacc และพิจารณาคัดเลือกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อลงพื้นที่นี้เทศต่อไป โดยจะมีการแจ้งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเตรียมพร้อมรับการนิเทศติดตามก่อนการลงพื้นที่ล่วงหน้า

2.2.3 โครงการ/กิจกรรม/มาตรการ ตามแผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริตเพื่อยกระดับคุณธรรมและความโปร่งใส (พ.ศ. 2566 – 2570)

สำนักงาน ป.ป.ช. ได้รวบรวมโครงการ/กิจกรรม/มาตรการตามแผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2561 - 2565 โดยปรับปรุงโครงการ/กิจกรรม/มาตรการดังกล่าวให้สอดคล้องกับกรอบการจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริตฯ พ.ศ. 2566 - 2570 และระเบียบที่เกี่ยวข้องของรวมทั้งยังได้จัดทำโครงการ/กิจกรรม/มาตรการเพิ่มเติม เพื่อให้ครอบคลุมตามกรอบการจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริตฯ พ.ศ. 2566 – 2570

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถพิจารณาคัดเลือกตัวอย่างโครงการ/กิจกรรม/มาตรการตามแผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริตฯ เพื่อนำไปขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริตของหน่วยงานไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม โดยสามารถเพิ่มเติมวัตถุประสงค์ และวิธีดำเนินการ เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายในการยกระดับคุณธรรมและความโปร่งใสได้ตามแต่ละบริบทของหน่วยงาน โดยควรพิจารณานำโครงการ/กิจกรรม/มาตรการไปขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริตให้สอดคล้องเหมาะสมกับบริบทในพื้นที่และครอบคลุมรายละเอียดกรอบการจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริตฯ ทั้ง 4 มิติ

โครงการ / กิจกรรม / มาตรการ ตามแผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริตเพื่อยกระดับคุณธรรมและความโปร่งใส สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (พ.ศ. 2566 – 2570)
มิติที่ 1 การสร้างวัฒนธรรมสุจริต (18 โครงการ)
1. โครงการพัฒนาความรู้ด้านกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน สำหรับบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่น
2. โครงการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ความรู้ด้านกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานให้แก่บุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่น

3. มาตรการ “ส่งเสริมการปฏิบัติงานตามประมวลจริยธรรมของระบู่ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น”
4. โครงการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนของระบู่ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
5. โครงการส่งเสริมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อป้องกันการทุจริต
6. โครงการฝึกอบรมการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กรสุจริต
7. โครงการเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านการต่อต้านการทุจริต
8. โครงการบุคลากรต้นแบบ ด้าน “บริการเป็นเลิศ”
9. โครงการเชิดชูเกียรติบุคลากรที่ปฏิบัติงานเป็นไปตามมาตรฐาน ด้วยความวิริยะอุตสาหะ และซื่อสัตย์สุจริต
10. โครงการปลูกฝังวิถีคิดแยกแยะผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม
11. โครงการส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
12. โครงการเสริมสร้างค่านิยมต่อต้านการทุจริต
13. ยกย่องเชิดชูเกียรติหน่วยงานและบุคคลที่ประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นที่ประจักษ์
14. กิจกรรมการมอบประกาศเกียรติคุณแก่คณะกรรมการชุมชน
15. กิจกรรมยกย่องและเชิดชูเกียรติแก่บุคคล หน่วยงาน องค์กรดีเด่น ผู้ทำคุณประโยชน์หรือเข้าร่วมในกิจกรรมของระบู่ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
16. โครงการสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมให้เด็กและเยาวชนระบู่ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
17. โครงการประกวดคำขวัญต่อต้านการทุจริต
18. โครงการโรงเรียนคุณธรรม

มิติที่ 2 การบริหารราชการด้วยความโปร่งใส (29 โครงการ)

1. มาตรการปรับปรุงและพัฒนาศูนย์ข้อมูลข่าวสารเพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน
2. โครงการเสริมสร้างความโปร่งใสในการบริหารงบประมาณ
3. มาตรการเปิดเผยข้อมูลสาธารณะ และกำกับติดตามการเผยแพร่ข้อมูลสาธารณะของระบู่ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
4. มาตรการแสดงเจตนากรณีในการนำหลักคุณธรรมมาใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารระบู่ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยการจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริตเพื่อยกระดับคุณธรรมและความโปร่งใส
5. มาตรการ NO Gift Policy
6. โครงการเสริมสร้างวัฒนธรรมการให้บริการอย่างเท่าเทียมกัน
7. มาตรการส่งเสริมคุณธรรมและความโปร่งใสของระบู่ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
8. มาตรการการสร้างความโปร่งใสในการบริหารงานบุคคล
9. กิจกรรม “สร้างความโปร่งใสในการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน”
10. มาตรการนำผลการประเมินความพึงพอใจของประชาชนในการให้บริการมาใช้ในการเลื่อนขั้นเลื่อนเงินเดือน ของบุคลากร

11. กิจกรรม “ควบคุมการเบิกจ่ายเงินตามข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี”
12. กิจกรรม “วิเคราะห์ผลการจัดซื้อจัดจ้างประจำปี”
13. มาตรการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนของระบุนิติบุคคลปกครองส่วนท้องถิ่น
14. มาตรการป้องกันการใช้จ่ายงบประมาณที่ไม่สมควร ผิดวัตถุประสงค์ ไม่มีประสิทธิภาพ
15. โครงการเสริมสร้างความโปร่งใสในการใช้ทรัพย์สินของทางราชการ
16. โครงการประเมินความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการให้บริการของระบุนิติบุคคลปกครองส่วนท้องถิ่น
17. โครงการพัฒนาคุณภาพการให้บริการประชาชนตามหลักธรรมาภิบาล
18. กิจกรรมการใช้บัตรคิวในการติดต่อราชการ
19. โครงการ “บริการเป็นเลิศ ก่อเกิดความประทับใจ” (ยกระดับมาตรฐานการให้บริการตามหลักธรรมาภิบาล)
20. โครงการพัฒนาระบบการให้บริการประชาชนผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (E-Service)
21. มาตรการประเมินความคุ้มค่าในการบริหารงานของระบุนิติบุคคลปกครองส่วนท้องถิ่น
22. มาตรการจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริตเพื่อยกระดับคุณธรรมและความโปร่งใส
23. มาตรการ “จัดทำข้อตกลงการปฏิบัติราชการตามหลักธรรมาภิบาล”
24. กิจกรรม “การจัดทำข้อตกลงการปฏิบัติราชการของระบุนิติบุคคลปกครองส่วนท้องถิ่น”
25. โครงการจัดทำคู่มือสำหรับประชาชนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์
26. โครงการจัดทำคู่มือหรือมาตรฐานการปฏิบัติงานสำหรับเจ้าหน้าที่ระบุนิติบุคคลปกครองส่วนท้องถิ่น
27. โครงการจัดทำมาตรฐานการให้บริการประชาชน
28. มาตรการออกคำสั่งมอบหมายของระบุนิติบุคคลปกครองส่วนท้องถิ่น
29. มาตรการกระจายอำนาจของระบุนิติบุคคลปกครองส่วนท้องถิ่น

มติที่ 3 การส่งเสริมบทบาทและการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน (8 โครงการ)

1. โครงการจัดเวทีประชาคม
2. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารกิจการของระบุนิติบุคคลปกครองส่วนท้องถิ่น
3. กิจกรรมการประเมินผลการปฏิบัติราชการของระบุนิติบุคคลปกครองส่วนท้องถิ่น
4. โครงการประชุมสภาผู้แทน
5. มาตรการจัดการเรื่องร้องทุกข์/ร้องเรียนของระบุนิติบุคคลปกครองส่วนท้องถิ่น
6. กิจกรรมส่งเสริมชุมชนเฝ้าระวังการทุจริต
7. โครงการสร้างเครือข่ายภาคประชาชนเพื่อเฝ้าระวังการทุจริตของระบุนิติบุคคลปกครองส่วนท้องถิ่น
8. กิจกรรมบูรณาการทุกภาคส่วนเพื่อต่อต้านการทุจริต

มติที่ 4 การยกระดับกลไกการตรวจสอบการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (7 โครงการ)

1. โครงการจัดทำแผนการตรวจสอบภายในประจำปี
2. กิจกรรมติดตามประเมินผลการควบคุมภายใน
3. มาตรการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตของระบุนิติบุคคลปกครองส่วนท้องถิ่น

4. โครงการส่งเสริมความรู้ด้านกฎ ระเบียบ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องสำหรับผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่น
5. กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพสมาชิกสภาท้องถิ่น
6. มาตรการจัดการในกรณีได้ทราบ หรือรับแจ้ง หรือตรวจสอบพบการทุจริตของระบบข้อมูลคอมพิวเตอร์ของส่วนท้องถิ่น
7. มาตรการจัดให้มีระบบและช่องทางการรับเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการทุจริตของระบบข้อมูลคอมพิวเตอร์ของส่วนท้องถิ่น

รวมจำนวนทั้งสิ้น 62 โครงการ

ทั้งนี้ สามารถศึกษารายละเอียดของแต่ละโครงการได้ที่ บทที่ 5 คู่มือการจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริตเพื่อยกระดับคุณธรรมและความโปร่งใส สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (พ.ศ. 2566 – 2570)

QR Code สำหรับดาวน์โหลดเล่มคู่มือฯ

2.3 การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment : ITA)

2.3.1 ความสำคัญ

การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ หรือ Integrity and Transparency Assessment หรือที่เรียกว่าการประเมิน ITA ถือเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนนโยบายของรัฐเครื่องมือหนึ่ง โดยเป็นเครื่องมือในเชิงบวกที่มุ่งพัฒนาระบบราชการไทยในเชิงสร้างสรรค์มากกว่ามุ่งจับผิดเปรียบเสมือนเครื่องมือตรวจสอบสุขภาพองค์กรประจำปี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐทั่วประเทศได้รับทราบถึงสถานะและปัญหาการดำเนินงานด้านคุณธรรมและความโปร่งใสขององค์กร ผลการประเมินที่ได้จะช่วยให้องค์กรสามารถนำไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาองค์กรให้มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน การให้บริการ สามารถอำนวยความสะดวก และตอบสนองต่อประชาชนได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งถือเป็นการยกระดับมาตรฐานการดำเนินงานภาครัฐ ดังนั้น การประเมิน ITA จึงไม่ได้เป็นเพียงการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสเพียงเท่านั้น แต่ยังเป็นการประเมินประสิทธิภาพการปฏิบัติงานและการให้บริการประชาชน เพื่อให้ทราบถึงช่องว่างของความไม่เป็นธรรมและความด้อยประสิทธิภาพ สำหรับนำไปจัดทำแนวทางการมาตรการต่าง ๆ ในการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบในระบบราชการไทยต่อไป

การประเมิน ITA ถือเป็นเครื่องมือที่หน่วยงานภาครัฐได้สำรวจและประเมินตนเอง เพื่อให้ได้รับทราบข้อมูลอันส่งผลให้เกิดความตระหนักและปรับปรุงการบริหารงานและกำกับดูแลการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์ต่อประชาชน และให้ความสำคัญกับด้านคุณธรรมและความโปร่งใสขององค์กรตนเองมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ การประเมิน ITA ยังส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการของหน่วยงานภาครัฐในทางปฏิบัติอย่างเห็นได้ชัด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความตื่นตัวและหันมาให้ความสนใจต่อการพัฒนาแพลตฟอร์มอิเล็กทรอนิกส์ของตนเองให้ทันสมัยและน่าสนใจมากขึ้น ที่สำคัญคือส่งผลให้หน่วยงานมีการจัดการข้อมูลข่าวสารอย่างเป็นระบบระเบียบและเตรียมความพร้อมในการเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะให้ได้ รับทราบและส่งเสริมให้เกิดการตรวจสอบอีกด้วย

นอกจากนี้ ในด้านของประชาชนและสังคมไทยแล้ว การประเมิน ITA ถือเป็นเครื่องมือที่ทุกคนจะมีส่วนร่วมในการสะท้อนความคิดเห็นเพื่อนำไปสู่พัฒนาการบริหารงานภาครัฐ เพื่อให้ประชาชนคนไทยได้รับบริการจากภาครัฐที่ดีขึ้น และยังส่งผลให้ประชาชนและสาธารณชนมีโอกาสดำเนินการกำกับติดตามและตรวจสอบการดำเนินงานของภาครัฐได้มากขึ้นอีกด้วย

2.3.2 หลักการพื้นฐานของการประเมิน ITA

การประเมิน ITA เป็นเครื่องมือที่มีการเก็บข้อมูลอย่างรอบด้านและหลากหลายมิติ กำหนดระเบียบวิธีการประเมินผลที่เป็นไปตามหลักการทางสถิติและทางวิชาการเพื่อให้ผลการประเมินสามารถสะท้อนสถานะขององค์กรในด้านคุณธรรมและความโปร่งใสได้อย่างแท้จริง โดยมีการเก็บข้อมูลจาก 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 : แบบวัดการรับรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายใน (Internal Integrity and Transparency Assessment) หรือแบบวัด IIT โดยเปิดโอกาสให้บุคลากรภาครัฐทุกระดับที่ปฏิบัติงานมาไม่น้อยกว่า 1 ปี ได้มีโอกาสสะท้อนและแสดงความคิดเห็นต่อคุณธรรมและความโปร่งใสของหน่วยงานตนเองโดยสอบถามการรับรู้และความคิดเห็นใน 5 ตัวชี้วัด ได้แก่

- ตัวชี้วัดที่ 1 การปฏิบัติหน้าที่
- ตัวชี้วัดที่ 2 การใช้งบประมาณ
- ตัวชี้วัดที่ 3 การใช้อำนาจ
- ตัวชี้วัดที่ 4 การใช้ทรัพย์สินของราชการ
- ตัวชี้วัดที่ 5 การแก้ไขปัญหาการทุจริต

ส่วนที่ 2 : แบบวัดการรับรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก (External Integrity and Transparency Assessment) หรือแบบวัด EIT โดยเปิดโอกาสให้ผู้รับบริการหรือผู้ติดต่อหน่วยงานภาครัฐได้มีโอกาสสะท้อนและแสดงความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ โดยสอบถามการรับรู้และความคิดเห็นใน 3 ตัวชี้วัด ได้แก่

- ตัวชี้วัดที่ 6 คุณภาพการดำเนินงาน
- ตัวชี้วัดที่ 7 ประสิทธิภาพการสื่อสาร
- ตัวชี้วัดที่ 8 การปรับปรุงระบบการทำงาน

ส่วนที่ 3 : แบบวัดการเปิดเผยข้อมูลสาธารณะ (Open Data Integrity and Transparency Assessment) หรือแบบวัด OIT เป็นการตรวจสอบระดับการเปิดเผยข้อมูลของหน่วยงานภาครัฐที่เผยแพร่ไว้ทางหน้าเว็บไซต์หลักของหน่วยงานแบ่งออกเป็น 2 ตัวชี้วัด ได้แก่

- ตัวชี้วัดที่ 9 การเปิดเผยข้อมูล โดยมีตัวชี้วัดย่อย ได้แก่
 - ตัวชี้วัดย่อยที่ 9.1 ข้อมูลพื้นฐาน
 - ตัวชี้วัดย่อยที่ 9.2 การบริหารงาน
 - ตัวชี้วัดย่อยที่ 9.3 การจัดซื้อจัดจ้าง
 - ตัวชี้วัดย่อยที่ 9.4 การบริหารและพัฒนาทรัพยากรบุคคล
 - ตัวชี้วัดย่อยที่ 9.5 การส่งเสริมความโปร่งใส

ตัวชี้วัดที่ 10 การป้องกันการทุจริต มีตัวชี้วัดย่อย ได้แก่

ตัวชี้วัดย่อยที่ 10.1 การดำเนินการเพื่อป้องกันการทุจริต

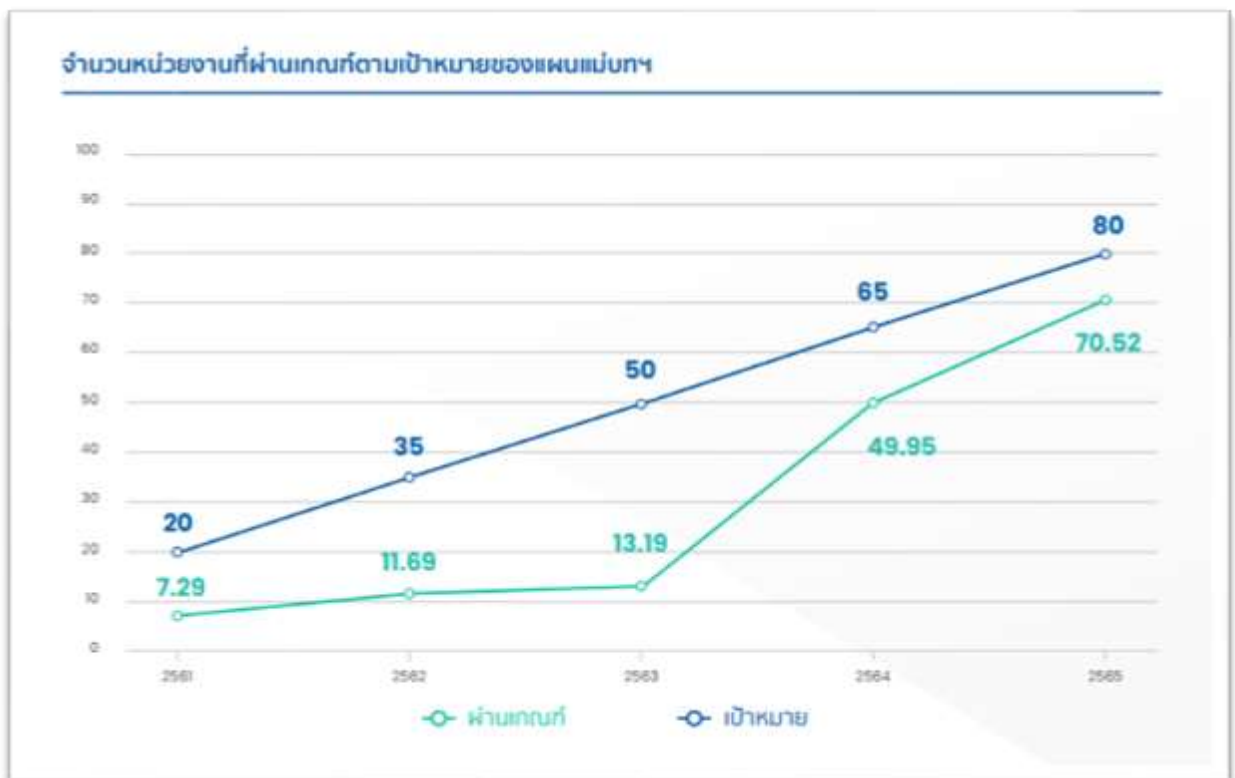
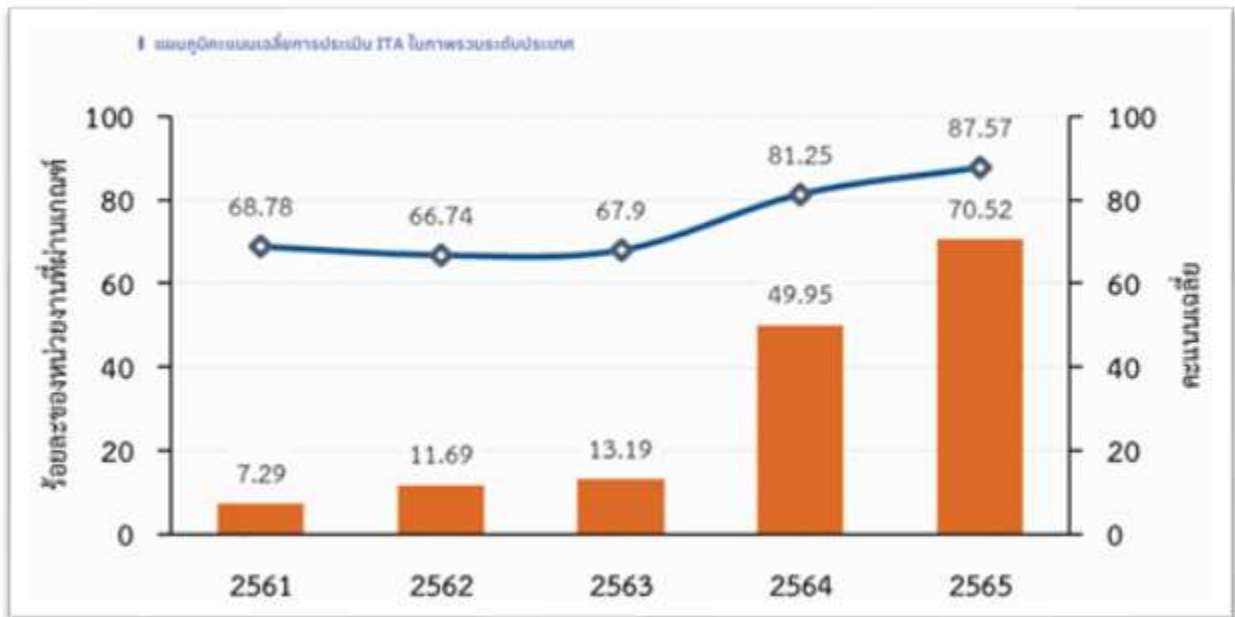
ตัวชี้วัดย่อยที่ 10.2 มาตรการส่งเสริมคุณธรรมและความโปร่งใส

2.3.3 ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา

การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ หรือ ITA ในช่วงเวลาตลอดหลายปีที่ผ่านมา มีส่วนทำให้หน่วยงานภาครัฐทั้งในส่วนกลางและในระดับพื้นที่ทั่วประเทศได้เกิดการปรับตัว ปรับปรุง และพัฒนาการดำเนินงานตามภารกิจของแต่ละหน่วยงาน โดยเฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานหรือให้บริการแก่ประชาชน และการนำข้อมูลของหน่วยงานมาเผยแพร่ต่อสาธารณชน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความก้าวหน้าและพัฒนาการของภาครัฐเกี่ยวกับการพัฒนาการบริหารงานเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนและเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อราชการ นอกจากนี้ ยังถือเป็นการลดโอกาสหรือความเสี่ยงที่จะเกิดการทุจริตหรือประพฤตินิชอบของเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วย การประเมิน ITA จึงถือเป็นส่วนหนึ่งในการกระตุ้นให้เกิดการ “เติบโต” ในด้านคุณธรรมและความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐ

อย่างไรก็ตาม นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2561 เป็นต้นมา แม้ว่าผลการประเมิน ITA จะมีทิศทางและแนวโน้มที่สูงขึ้นตามลำดับ แต่เมื่อเปรียบเทียบกับค่า “เป้าหมาย” ตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการต่อต้านการทุจริตและประพฤตินิชอบแล้ว ก็ยังถือว่ามีผลการประเมินที่ยังไม่บรรลุค่าเป้าหมายที่วางไว้ได้

โดยผลการประเมิน ITA 2565 ในภาพรวม พบว่ามีผลคะแนนเฉลี่ย 87.57 คะแนน สูงขึ้นกว่าปีที่ผ่านมา 6.32 คะแนน และเมื่อพิจารณาตามค่าเป้าหมายตัวชี้วัดของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการต่อต้านการทุจริตและประพฤตินิชอบ ซึ่งได้กำหนดค่าเป้าหมายของปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ไว้ว่า หน่วยงานภาครัฐจะต้องมีค่าคะแนน ITA 85 คะแนนขึ้นไป เป็นจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของหน่วยงานภาครัฐทั้งหมด หรือราว 6,643 แห่ง ผลปรากฏว่า มีหน่วยงานบรรลุค่าเป้าหมาย จำนวน 5,855 หน่วยงาน หรือคิดเป็น 70.52% สูงขึ้นกว่าปีที่ผ่านมา 20.57%

2.3.4 ข้อคำถาม ITA ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

การประเมินความเสี่ยงเพื่อป้องกันการทุจริต		
ข้อ	ข้อมูล	องค์ประกอบด้านข้อมูล
๐34	การประเมินความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบประจำปี	<ul style="list-style-type: none"> • แสดงผลการประเมินความเสี่ยงของการดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตและประพฤติมิชอบ • มีข้อมูลรายละเอียดของผลการประเมิน อย่างน้อยประกอบด้วย <ol style="list-style-type: none"> (1) เหตุการณ์ความเสี่ยงและระดับของความเสี่ยง (2) มาตรการและการดำเนินการในการบริหารจัดการความเสี่ยง • เป็นการดำเนินการในปี พ.ศ. 2566
๐35	การดำเนินการเพื่อจัดการความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบ	<ul style="list-style-type: none"> • เป็นกิจกรรมหรือการดำเนินการที่สอดคล้องกับมาตรการหรือการดำเนินการเพื่อบริหารจัดการความเสี่ยงตามข้อ ๐34 • เป็นการดำเนินการในปี พ.ศ. 2566

ส่วนที่ 3

ขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงการทุจริตสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3.1 การกำหนดเหตุการณ์ความเสี่ยง โดยใช้หลักการจากรูปแบบของการขัดกันแห่งผลประโยชน์ หรือการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม ทั้ง 9 รูปแบบ นำมาเป็นแนวทางในการกำหนดเหตุการณ์ความเสี่ยง ดังนี้

รูปแบบที่ 1 การรับผลประโยชน์ต่าง ๆ (Accepting benefits)

ตัวอย่างเหตุการณ์ความเสี่ยง

1. การรับทรัพย์สินที่อาจคำนวณเป็นเงินได้จากผู้ใด นอกเหนือจากทรัพย์สินที่ควรได้ตามกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับ
2. การรับของขวัญ ของฝากจากบุคคลที่มาติดต่อราชการ
3. การรับบริจาคเพื่อประโยชน์ส่วนตนจากบุคคลภายนอก
4. การรับประโยชน์อื่นใดจากบุคคลภายนอก

รูปแบบที่ 2 การทำธุรกิจกับตนเอง (Self - dealing) หรือเป็นคู่สัญญา (Contracts)

ตัวอย่างเหตุการณ์ความเสี่ยง

1. การเข้าเป็นคู่สัญญาหรือมีส่วนได้ส่วนเสียในสัญญาที่ทำกับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ อาทิ การเป็นคู่สัญญากับตนเอง การซื้อของจากบริษัทของพรรคพวก เพื่อนญาติ นอมินี
2. การกระทำอันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอนทางการค้า ก่อให้เกิดการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรม
3. การปฏิบัติหน้าที่เพื่อเอื้อประโยชน์ต่อธุรกิจของตนเองหรือพวกพ้อง หรือใช้อำนาจของตนในการหาผลประโยชน์ทางอ้อม

รูปแบบที่ 3 การทำงานหลังจากออกจากตำแหน่งหน้าที่สาธารณะหรือหลังเกษียณ (Post - employment)

ตัวอย่างเหตุการณ์ความเสี่ยง

1. การเข้าเป็นกรรมการ ที่ปรึกษา ตัวแทน พนักงาน หรือลูกจ้างในธุรกิจของเอกชนซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับ ดูแล ควบคุม หรือตรวจสอบของหน่วยงานของรัฐที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นสังกัดอยู่
2. การเข้าเป็นกรรมการ ที่ปรึกษา ตัวแทน พนักงาน หรือลูกจ้างในธุรกิจของเอกชนซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับ ดูแล ควบคุม หรือตรวจสอบของหน่วยงานของรัฐที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นสังกัดอยู่ หลังพ้นจากตำแหน่ง

3. การใช้ประโยชน์จากการที่เคยมีตำแหน่งหน้าที่เข้ามาแทรกแซงการทำงานของหน่วยงาน ผู้ใต้บังคับบัญชาเดิม ให้เอื้อประโยชน์แก่บริษัทที่ตนไปทำงานหลังเกษียณ หรือใช้ความสัมพันธ์เพื่อติดต่อกับบุคคลที่ปฏิบัติงานอยู่ในหน่วยงาน

รูปแบบที่ 4 การทำงานพิเศษ (Outside employment or moonlighting)

ตัวอย่างเหตุการณ์ความเสี่ยง

1. การอาศัยตำแหน่งหน้าที่ไปรับงานพิเศษให้กับเอกชน โดยขัดต่อตำแหน่งหน้าที่ของตนเอง
2. จัดตั้งบริษัทดำเนินธุรกิจที่เป็นการแข่งขันกับหน่วยงานที่ตนสังกัดหรือปฏิบัติหน้าที่อยู่
3. รับจ้างเป็นที่ปรึกษาโครงการ โดยอาศัยตำแหน่งหน้าที่ในราชการสร้างความน่าเชื่อถือว่าโครงการของผู้ว่าจ้างจะไม่มีปัญหาติดขัดในการพิจารณาจากหน่วยงานที่ที่ปรึกษาสังกัดอยู่

รูปแบบที่ 5 การรู้ข้อมูลภายใน (Inside information)

ตัวอย่างเหตุการณ์ความเสี่ยง

1. การรู้ข้อมูลภายในและการนำข้อมูลไปใช้เพื่อแสวงหาประโยชน์ให้กับตนเองและพวกพ้อง เช่น การให้ข้อมูลเกี่ยวกับการเวนคืนที่ดินแก่ญาติพี่น้อง เพื่อให้ไปกว้านซื้อที่ดินในราคาถูกและขายต่อให้รัฐในราคาแพง หรือการให้ข้อมูลของบริษัทอื่นที่เข้ามายื่นซองประมูลกับหน่วยงานที่ตนปฏิบัติหน้าที่อยู่แก่บริษัทที่ของญาติหรือคนที่รู้จัก เพื่อให้มีความได้เปรียบในการแข่งขัน

รูปแบบที่ 6 การใช้ทรัพย์สินของราชการเพื่อประโยชน์ส่วนตัว (Using your employer's property for private advantage)

ตัวอย่างเหตุการณ์ความเสี่ยง

1. การนำทรัพย์สินของราชการไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัว เช่น รถยนต์ส่วนบุคคล วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องใช้สำนักงาน ฯลฯ
2. การไม่รักษาเวลาและการใช้เวลาราชการไปเพื่อประโยชน์ส่วนตน เช่น การใช้เวลาราชการไปเพื่อประกอบอาชีพเสริม การลงชื่อปฏิบัติงานนอกเวลาราชการโดยมิได้อยู่ปฏิบัติงานจริง การไปราชการต่างจังหวัดโดยไม่คำนึงถึงจำนวนวันที่เหมาะสม

รูปแบบที่ 7 การนำโครงการสาธารณะลงในเขตเลือกตั้งเพื่อประโยชน์ทางการเมือง (Pork - barreling)

ตัวอย่างเหตุการณ์ความเสี่ยง

1. ผู้บริหารใช้งบประมาณไปเพื่อกิจกรรมที่มีลักษณะเป็นการประชาสัมพันธ์ตนเอง
2. ผู้บริหารอนุมัติโครงการที่เอื้อประโยชน์ต่อผู้ที่ให้การสนับสนุน (หัวคะแนน)
3. ผู้บริหารอนุมัติโครงการสาธารณะ เช่น ถนน หรือสะพาน โดยใช้ชื่อหรือนามสกุลของตนเป็นชื่อของถนน หรือสะพาน

รูปแบบที่ 8 การใช้ตำแหน่งหน้าที่แสวงหาประโยชน์แก่เครือญาติหรือพวกพ้อง (Nepotism)

ตัวอย่างเหตุการณ์ความเสี่ยง

1. การใช้โอกาสในตำแหน่งช่วยเหลือหรือรับบุคคลใกล้ชิดของตนเองเข้าทำงานโดยไม่ได้คำนึงถึงหลักความรู้ความสามารถ
2. การใช้โอกาสในตำแหน่งช่วยเหลือญาติหรือพวกพ้องให้ได้เป็นคู่สัญญากับหน่วยงานที่ตนสังกัด
3. การใช้โอกาสในตำแหน่งช่วยเหลือญาติหรือพวกพ้องให้พ้นจากความรับผิด หรือให้รับได้รับโทษน้อยกว่าที่ควรจะเป็น
4. การใช้ดุลยพินิจของผู้บังคับบัญชาในการพิจารณาแต่งตั้ง หรือเลื่อนขั้นเงินเดือน หรือพิจารณาความดีความชอบ เพื่อเอื้อประโยชน์ให้กับบุคคลบางรายโดยไม่เหมาะสม ไม่โปร่งใส หรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้เพื่อการนั้น ๆ

รูปแบบที่ 9 การใช้อิทธิพลเข้าไปมีผลต่อการตัดสินใจของเจ้าหน้าที่รัฐ หรือหน่วยงานของรัฐอื่น (influence)

ตัวอย่างเหตุการณ์ความเสี่ยง

1. การอาศัยอำนาจในตำแหน่งหน้าที่ของตนเข้าไปมีอิทธิพลในหน่วยงานของรัฐต่าง ๆ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐนั้นกระทำการ หรือไม่กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อประโยชน์ของตนเองหรือพวกพ้อง อันเป็นการแทรกแซงการทำงานภายในของหน่วยงานรัฐนั้น เช่น นายกเทศมนตรีใช้อำนาจในตำแหน่ง กดดันให้ผู้อำนวยการโรงเรียนของรัฐในพื้นที่ รับบุตรหลานของตนเองเข้าเป็นนักเรียนโดยไม่ต้องสอบ

ทั้งนี้ การกำหนดเหตุการณ์ความเสี่ยงโดยใช้รูปแบบของการขัดกันแห่งผลประโยชน์เป็นแนวทางในการกำหนดเหตุการณ์ความเสี่ยงนั้น หน่วยงานสามารถกำหนดเหตุการณ์ความเสี่ยงเพิ่มเติมได้ โดยพิจารณาจากบริบทของหน่วยงานตามความเหมาะสม

3.2 เกณฑ์กำหนดระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงการทุจริต (Likelihood)

ตารางระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงการทุจริต (Likelihood)		
ระดับ	โอกาสที่จะเกิด	คำอธิบาย
5	สูงมาก	มีโอกาสดังเกิดขึ้นเป็นประจำ หรือ
		มีโอกาสดังเกิดขึ้นมากกว่า 5 ครั้ง / ปี
4	สูง	มีโอกาสดังเกิดขึ้นบ่อยครั้ง หรือ
		มีโอกาสดังเกิดขึ้นไม่เกิน 4 ครั้ง / ปี
3	ปานกลาง	มีโอกาสดังเกิดขึ้นบางครั้ง หรือ
		มีโอกาสดังเกิดขึ้นไม่เกิน 3 ครั้ง / ปี
2	น้อย	มีโอกาสดังเกิดขึ้นน้อยครั้ง หรือ
		มีโอกาสดังเกิดขึ้นไม่เกิน 2 ครั้ง / ปี
1	น้อยมาก	มีโอกาสดังเกิดขึ้นได้ยาก หรือ
		มีโอกาสดังเกิดขึ้น 1 ครั้ง / ปี

หมายเหตุ : สามารถปรับเปลี่ยนคำอธิบายได้ตามความเหมาะสมกับระดับความเสี่ยงของหน่วยงาน

3.3 เกณฑ์กำหนดระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) ที่ส่งผลการดำเนินงาน

ตารางระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)			
ระดับ	โอกาสที่จะเกิด	คำอธิบาย (ผลกระทบทางการเงิน)	คำอธิบาย (ผลกระทบที่ไม่ใช่ทางการเงิน)
5	สูงมาก	ความเสียหายตั้งแต่ 1,000,000 บาท ขึ้นไป	เกิดความเสียหายต่อรัฐ เจ้าหน้าที่ถูกลงโทษ ข้อมูลความผิด เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม
4	สูง	ความเสียหายตั้งแต่ 500,000 บาท ถึง 1,000,000 บาท	ภาพลักษณ์ของหน่วยงานติดลบด้านความ โปร่งใส สื่อมวลชนลงข่าวอย่างต่อเนื่อง และ สังคมให้ความสนใจ
3	ปานกลาง	ความเสียหายตั้งแต่ 250,000 บาท ถึง 500,000 บาท	หน่วยงานตรวจสอบเข้าทำการตรวจสอบ ข้อเท็จจริง
2	น้อย	ความเสียหายตั้งแต่ 100,000 บาท ถึง 250,000 บาท	ปรากฏข่าวสื่อที่อาตพาดพิงคนภายใน หน่วยงาน มีคนร้องเรียน แจ้งเบาะแส
1	น้อยมาก	ความเสียหายตั้งแต่ 100,000 บาท หรือน้อยกว่า	แทบจะไม่มี

หมายเหตุ : สามารถปรับเปลี่ยนคำอธิบายได้ตามความเหมาะสมกับระดับความเสี่ยงของหน่วยงาน

3.4 กำหนดระดับความเสี่ยง (Degree of Risk) โดยใช้ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงการทุจริต (Likelihood) คูณด้วยระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) ซึ่งระดับความเสี่ยงกำหนดไว้เป็น 4 ระดับ และจัดทำแผนภูมิความเสี่ยง (Risk Map)

ระดับความเสี่ยง = โอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงการทุจริต X ระดับความรุนแรงของผลกระทบ
Degree of Risk = Likelihood X Impact

ลำดับ	ระดับความเสี่ยง	ช่วงคะแนน
1	ความเสี่ยงระดับสูงมาก (Extreme Risk : E)	15 – 25
2	ความเสี่ยงระดับสูง (High Risk : H)	9 – 14
3	ความเสี่ยงระดับปานกลาง (Moderate Risk : M)	4 – 8
4	ความเสี่ยงระดับต่ำ (Low Risk : L)	1 – 3

แผนภูมิความเสี่ยง (Risk Map)					
โอกาส (Likelihood)	ผลกระทบ (Impact)				
	1	2	3	4	5
5	5	10	15	20	25
4	4	8	12	16	20
3	3	6	9	12	15
2	2	4	6	8	10
1	1	2	3	4	5

แผนภูมิความเสี่ยง (Risk Map)					
โอกาส (Likelihood)	ผลกระทบ (Impact)				
	1	2	3	4	5
5	ปานกลาง	สูง	สูงมาก	สูงมาก	สูงมาก
4	ปานกลาง	ปานกลาง	สูง	สูงมาก	สูงมาก
3	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูง	สูงมาก
2	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	สูง
1	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง

3.5 ดำเนินการประเมินความเสี่ยงการทุจริตของหน่วยงาน

โดยการกำหนดเหตุการณ์ความเสี่ยงในแต่ละรูปแบบของการขัดกันแห่งผลประโยชน์ ซึ่งหน่วยงานสามารถกำหนดเหตุการณ์ความเสี่ยงเองได้ตามบริบทของหน่วยงาน โดยต้องพิจารณาให้มีความสอดคล้องกับรูปแบบของการขัดกันแห่งผลประโยชน์นั้น ๆ ด้วย และสรุปคะแนนความเสี่ยงการทุจริตโดยใช้ค่าฐานนิยมหรือค่าเฉลี่ย (ในกรณีที่ไม่สามารถหาค่าฐานนิยมได้)

ค่าฐานนิยม คือ ค่ากลางหรือตัวเลขที่มีจำนวนซ้ำกันมากที่สุดในแต่ละชุดข้อมูล โดยมีเงื่อนไขว่าในแต่ละชุดข้อมูลจะมีค่าฐานนิยมได้อย่างมากแค่ 2 ตัวเท่านั้น ถ้ามีมากกว่านั้นให้ถือว่าไม่มีฐานนิยม

ตัวอย่างการหาค่าฐานนิยม

ข้อมูลชุดที่ 1 คือ 2,3,4,5,5,5,6,7,8 จะได้ค่าฐานนิยมคือ 5

2	3	4	5	5	5	6	6	7	8
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ข้อมูลชุดที่ 2 คือ 2,3,4,5,5,5,6,8,8 จะได้ค่าฐานนิยมของข้อมูลชุดนี้ 2 ค่า คือ 5 และ 8 เนื่องจากข้อมูลทั้งสองค่ามีจำนวน 3 ตัวเท่ากัน และข้อมูลค่าอื่น ๆ มีเพียงตัวเดียว

2	3	4	5	5	5	6	8	8	8
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ข้อมูลชุดที่ 3 คือ 1,1,1,2,2,2,3,4,4,4 จะได้ค่าฐานนิยมของข้อมูลชุดนี้ 3 ค่า คือ 1 , 2 และ 4 เนื่องจากข้อมูลทั้งสามค่ามีจำนวน 3 ตัวเท่ากัน ดังนั้นข้อมูลชุดนี้จะมีค่าฐานนิยมมากกว่า 2 ตัว จึงถือว่าข้อมูลชุดนี้ **ไม่มีฐานนิยม**

1	1	1	2	2	2	3	4	4	4
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ทั้งนี้ การประเมินความเสี่ยงการทุจริต สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามคู่มือฯ เล่มนี้ ขอแนะนำให้ใช้ค่าฐานนิยมเพียงค่าเดียวเท่านั้น หากมีค่าฐานนิยมมากกว่า 1 ค่า ให้ใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ยเพื่อกำหนดระดับความเสี่ยงการทุจริตต่อไป

ค่าเฉลี่ย คือ ค่ากลางชนิดหนึ่งซึ่งได้มาจากการนำผลรวมของสมาชิกทุกตัวมาหารด้วยจำนวนสมาชิกทั้งหมดในชุดข้อมูล

ตัวอย่างการหาค่าเฉลี่ย

1	2	3	4	5
----------	----------	----------	----------	----------

ชุดข้อมูลประกอบด้วยตัวเลขจำนวน 5 ตัว ประกอบด้วย 1,2,3,4 และ 5 วิธีการหาค่าเฉลี่ยทำได้ดังนี้

- นำตัวเลขทั้งหมดมาบวกรวมกันจะได้ $1+2+3+4+5 = 15$
- นำผลรวมที่ได้มาหารด้วยจำนวนตัวเลขทั้งหมดในชุดข้อมูล จากตัวอย่างคือ 1,2,3,4 และ 5 เท่ากับ มีจำนวนตัวเลข 5 ตัว จะได้ $15 \div 5 = 3$ (ผลรวม \div จำนวนตัวเลข = ค่าเฉลี่ย)
- ดังนั้น ค่าเฉลี่ยของ 1,2,3,4,5 จะได้เท่ากับ **3**

(ตัวอย่าง)

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต โดยใช้หลักการชดกันแห่งผลประโยชน์

รูปแบบที่ 1 การรับผลประโยชน์ต่าง ๆ (Accepting benefits)				
ที่	เหตุการณ์ความเสี่ยง	โอกาส	ผลกระทบ	รวม
1	มีการเรียกรับผลประโยชน์จากผู้มาติดต่อราชการ เพื่อแลกกับการอำนวยความสะดวกเป็นพิเศษ	2	5	10
2	มีการรับของขวัญ ของฝากจากผู้มาติดต่อราชการ	5	4	20
3	มีการขอรับบริจาคเพื่อประโยชน์ส่วนตนจากผู้มาติดต่อราชการ	2	4	8

คะแนนความเสี่ยง = 12 คะแนน , ความเสี่ยงระดับสูง (High Risk : H)

* ใช้ค่าเฉลี่ย $(10+20+8) \div 3 = 12.66$

รูปแบบที่ 2 การทำธุรกิจกับตนเอง (Self - dealing) หรือเป็นคู่สัญญา (Contracts)				
ที่	เหตุการณ์ความเสี่ยง	โอกาส	ผลกระทบ	รวม
1	การเข้าเป็นคู่สัญญาหรือมีส่วนได้ส่วนเสียในสัญญาที่ทำกับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ อาทิ การเป็นคู่สัญญากับตนเอง การซื้อของจากบริษัทของพรรคพวก เพื่อนญาติ นอมินี	2	5	10
2	การกระทำอันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอนทางการค้า ก่อให้เกิดการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรม	2	5	10
3	การปฏิบัติหน้าที่เพื่อเอื้อประโยชน์ต่อธุรกิจของตนเองหรือพวกพ้อง หรือใช้อำนาจของตนในการหาผลประโยชน์ทางอ้อม	2	5	10

คะแนนความเสี่ยง = 10 คะแนน , ความเสี่ยงระดับสูง (High Risk : H)

* ใช้ค่าฐานนิยม $(10,10,10) = 10$

รูปแบบที่ 3 การทำงานหลังจากออกจากตำแหน่งหน้าที่สาธารณะหรือหลังเกษียณ (Post - employment)				
ที่	เหตุการณ์ความเสี่ยง	โอกาส	ผลกระทบ	รวม
1	การเข้าเป็นกรรมการ ที่ปรึกษา ตัวแทน พนักงาน หรือลูกจ้างในธุรกิจของเอกชนซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับ ดูแล ควบคุม หรือตรวจสอบของหน่วยงานของรัฐที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นสังกัดอยู่	1	5	5
2	การเข้าเป็นกรรมการ ที่ปรึกษา ตัวแทน พนักงาน หรือลูกจ้างในธุรกิจของเอกชนซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับ ดูแล ควบคุม หรือตรวจสอบของหน่วยงานของรัฐที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นสังกัดอยู่หลังพ้นจากตำแหน่ง	1	5	5
3	การใช้ประโยชน์จากการที่เคยมีตำแหน่งหน้าที่เข้ามาแทรกแซงการทำงานของหน่วยงานผู้ใต้บังคับบัญชาเดิม ให้เอื้อประโยชน์แก่บริษัทที่ตนไปทำงานหลังเกษียณ หรือใช้ความสัมพันธ์เพื่อติดต่อบุคคลที่ปฏิบัติงานอยู่ในหน่วยงาน	2	5	10

คะแนนความเสี่ยง = 5 คะแนน , ความเสี่ยงระดับปานกลาง (Moderate Risk : M)

* ใช้ค่านิยาม (5,5,10) = 5

รูปแบบที่ 4 การทำงานพิเศษ (Outside employment or moonlighting)				
ที่	เหตุการณ์ความเสี่ยง	โอกาส	ผลกระทบ	รวม
1	การอาศัยตำแหน่งหน้าที่ไปรับงานพิเศษให้กับเอกชน โดยขัดต่อตำแหน่งหน้าที่ของตนเอง	2	5	10
2	จัดตั้งบริษัทดำเนินธุรกิจที่เป็นการแข่งขันกับหน่วยงานที่ตนสังกัดหรือปฏิบัติหน้าที่อยู่	1	5	5
3	รับจ้างเป็นที่ปรึกษาโครงการ โดยอาศัยตำแหน่งหน้าที่ในราชการเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือ	1	5	5

คะแนนความเสี่ยง = 5 คะแนน , ความเสี่ยงระดับปานกลาง (Moderate Risk : M)

* ใช้ค่านิยาม (10,5,5) = 5

รูปแบบที่ 5 การรู้ข้อมูลภายใน (Inside information)				
ที่	เหตุการณ์ความเสี่ยง	โอกาส	ผลกระทบ	รวม
1	การรู้ข้อมูลภายในและการนำข้อมูลไปใช้เพื่อแสวงหาประโยชน์ให้กับตนเองและพวกพ้อง	2	5	10

คะแนนความเสี่ยง = 10 คะแนน , ความเสี่ยงระดับสูง (High Risk : H)

* ใช้ค่านิยาม (10) = 10

รูปแบบที่ 6 การใช้ทรัพย์สินของราชการเพื่อประโยชน์ส่วนตัว (Using your employer's property for private advantage)				
ที่	เหตุการณ์ความเสี่ยง	โอกาส	ผลกระทบ	รวม
1	การนำทรัพย์สินของราชการไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัว เช่น รถยนต์ ส่วนกลาง วัสดุ อุปกรณ์เครื่องใช้สำนักงาน ฯลฯ	5	4	20
2	การไม่รักษาเวลาและการใช้เวลาราชการไปเพื่อประโยชน์ส่วนตน เช่น การใช้เวลาราชการไปเพื่อประกอบอาชีพเสริม การลงชื่อ ปฏิบัติงานนอกเวลาราชการโดยมิได้อยู่ปฏิบัติงานจริง การไป ราชการต่างจังหวัดโดยไม่คำนึงถึงจำนวนวันที่เหมาะสม	5	4	20

คะแนนความเสี่ยง = 20 คะแนน , ความเสี่ยงระดับสูงมาก (Extreme Risk : E)

* ใช้ค่าฐานนิยม (20,20) = 20

รูปแบบที่ 7 การนำโครงการสาธารณะลงในเขตเลือกตั้งเพื่อประโยชน์ทางการเมือง (Pork - barreling)				
ที่	เหตุการณ์ความเสี่ยง	โอกาส	ผลกระทบ	รวม
1	ผู้บริหารใช้งบประมาณไปเพื่อกิจกรรมที่มีลักษณะเป็นการ ประชาสัมพันธ์ตนเอง	3	4	12
2	ผู้บริหารอนุมัติโครงการที่เอื้อประโยชน์ต่อผู้ที่ให้การสนับสนุน (หัวคะแนน)	2	4	8
3	ผู้บริหารอนุมัติโครงการสาธารณะ เช่น ถนน หรือสะพาน โดยใช้ชื่อ หรือนามสกุลของตนเป็นชื่อของถนน หรือสะพาน	1	4	4

คะแนนความเสี่ยง = 8 คะแนน , ความเสี่ยงระดับปานกลาง (Moderate Risk : M)

* ใช้ค่าเฉลี่ย $(12+8+4) \div 3 = 8$

รูปแบบที่ 8 การใช้ตำแหน่งหน้าที่แสวงหาประโยชน์แก่เครือญาติหรือพวกพ้อง (Nepotism)				
ที่	เหตุการณ์ความเสี่ยง	โอกาส	ผลกระทบ	รวม
1	การใช้โอกาสในตำแหน่งช่วยเหลือหรือรับบุคคลใกล้ชิดของตนเอง เข้าทำงานโดยไม่ได้คำนึงถึงหลักความรู้ความสามารถ	2	4	8
2	การใช้โอกาสในตำแหน่งช่วยเหลือญาติหรือพวกพ้องให้ได้เป็น คู่สัญญากับหน่วยงานที่ตนสังกัด	2	4	8
3	การใช้โอกาสในตำแหน่งช่วยเหลือญาติหรือพวกพ้องให้พ้นจากความ รับผิดชอบ หรือให้รับได้รับโทษน้อยกว่าที่ควรจะเป็น	1	4	4

4	การใช้ดุลยพินิจของผู้บังคับบัญชาในการพิจารณาแต่งตั้ง หรือเลื่อน ขึ้นเงินเดือน หรือพิจารณาความดีความชอบ เพื่อเอื้อประโยชน์ให้กับ บุคคลบางรายโดยไม่เหมาะสม ไม่โปร่งใส หรือไม่เป็นไปตาม หลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้เพื่อการนั้น ๆ	3	4	12
---	--	---	---	----

คะแนนความเสี่ยง = 8 คะแนน , ความเสี่ยงระดับปานกลาง (Moderate Risk : M)

* ใช้ค่าฐานนิยม (8,8,4,12) = 8

รูปแบบที่ 9 การใช้อิทธิพลเข้าไปมีผลต่อการตัดสินใจของเจ้าหน้าที่รัฐ หรือหน่วยงานของรัฐอื่น (influence)				
ที่	เหตุการณ์ความเสี่ยง	โอกาส	ผลกระทบ	รวม
1	การใช้อิทธิพลเข้าไปมีผลต่อการตัดสินใจของเจ้าหน้าที่รัฐ หรือ หน่วยงานของรัฐอื่น (influence)	1	5	5

คะแนนความเสี่ยง = 5 คะแนน , ความเสี่ยงระดับปานกลาง (Moderate Risk : M)

* ใช้ค่าฐานนิยม (5) = 5

3.6 สรุปคะแนนของแต่ละเหตุการณ์ความเสี่ยง โดยใช้ค่าฐานนิยมหรือค่าเฉลี่ย (ในกรณีที่ไม่สามารถหาค่าฐานนิยมได้) เพื่อกำหนดระดับความเสี่ยงและจัดลำดับความสำคัญว่าเหตุการณ์ความเสี่ยงใดมีความจำเป็นที่จะต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน พร้อมกำหนดมาตรการ / แนวทางแก้ไข สำหรับในแต่ละเหตุการณ์ความเสี่ยง โดยใช้แนวทางการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการฯ สำหรับ อปท. (พ.ศ. 2566 – 2570) เป็นหลัก ทั้งนี้ หน่วยงานสามารถพิจารณาแนวทางอื่น ๆ ที่มีประสิทธิภาพตามบริบทของหน่วยงาน มากำหนดเป็นแนวทางแก้ไขที่สามารถลดความเสียหายหรือป้องกันไม่ให้เกิดการทุจริตขึ้นได้

ทั้งนี้ มาตรการหรือแนวทางแก้ไขตามคู่มือ หน่วยงานไม่จำเป็นต้องนำไปสู่การปฏิบัติทั้งหมด แต่ให้เลือกโดยพิจารณาถึงมาตรการหรือแนวทางแก้ไขที่มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และทรัพยากรทางการบริหารเท่าที่จำเป็น และเหมาะสมกับบริบทของหน่วยงาน

(ตัวอย่าง)

ตารางสรุปคะแนนความเสี่ยงการทุจริต			
ลำดับ	ความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง	มาตรการ / แนวทางแก้ไข
1	รูปแบบที่ 6 การใช้ ทรัพย์สินของราชการ เพื่อประโยชน์ส่วนตัว	20 คะแนน ความเสี่ยงระดับสูงมาก (Extreme Risk : E)	มิติที่ 1 1. โครงการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน 2. โครงการเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านการต่อต้านการทุจริต

ตารางสรุปคะแนนความเสี่ยงการทุจริต

ลำดับ	ความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง	มาตรการ / แนวทางแก้ไข
	<p><u>เหตุการณ์ความเสี่ยง</u></p> <p>1. การนำทรัพย์สินของราชการไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัว เช่น รถยนต์ส่วนบุคคล วัสดุ อุปกรณ์เครื่องใช้ สำนักงาน ฯลฯ</p> <p>2. การไม่รักษาเวลาและ การใช้เวลาราชการไปเพื่อประโยชน์ส่วนตัว เช่น การใช้เวลาราชการไปเพื่อประกอบอาชีพ เสริม การลงชื่อ ปฏิบัติงานนอกเวลา ราชการโดยมิได้อยู่ปฏิบัติงานจริง การไปราชการต่างจังหวัดโดยไม่คำนึงถึงจำนวนวันที่เหมาะสม</p>		<p>3. โครงการปลูกฝังวิถีคิดแยกแยะผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม มติที่ 2</p> <p>1. มาตรการส่งเสริมคุณธรรมและความโปร่งใส</p> <p>2. มาตรการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน</p> <p>3. โครงการเสริมสร้างความโปร่งใสในการใช้ทรัพย์สินของทางราชการ มติที่ 3</p> <p>1. มาตรการจัดการเรื่องราวร้องทุกข์/ ร้องเรียนการทุจริต</p> <p>2. กิจกรรมส่งเสริมชุมชนเฝ้าระวังการทุจริต มติที่ 4</p> <p>1. โครงการจัดทำแผนการตรวจสอบภายในประจำปี</p> <p>2. กิจกรรมติดตามประเมินผลการควบคุมภายใน</p> <p>3. มาตรการจัดให้มีระบบและช่องทางการรับเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการทุจริตของระบู่ซื้อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น</p>
2	<p>รูปแบบที่ 1 การรับผลประโยชน์ต่าง ๆ (Accepting benefits)</p> <p><u>เหตุการณ์ความเสี่ยง</u></p> <p>1. มีการเรียกรับผลประโยชน์จากผู้มาติดต่อราชการ เพื่อแลก</p>	<p>12 คะแนน</p> <p>ความเสี่ยงระดับสูง (High Risk : H)</p>	<p>มติที่ 1</p> <p>1. มาตรการ “ส่งเสริมการปฏิบัติงานตามประมวลจริยธรรม</p> <p>2. โครงการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน</p> <p>3. โครงการปลูกฝังวิถีคิดแยกแยะผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม</p>

ตารางสรุปคะแนนความเสี่ยงการทุจริต			
ลำดับ	ความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง	มาตรการ / แนวทางแก้ไข
	<p>กับการอำนวยความสะดวกเป็นพิเศษ</p> <p>2. มีการรับของขวัญของฝากจากผู้มาติดต่อราชการ</p> <p>3. มีการขอรับบริจาคเพื่อประโยชน์ส่วนตนจากผู้มาติดต่อราชการ</p>		<p>มิตินี้ 2</p> <p>1. มาตรการ NO Gift Policy</p> <p>2. กิจกรรมการใช้บัตรคิวในการติดต่อราชการ</p> <p>3. โครงการพัฒนาระบบการให้บริการประชาชนผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (E-Service)</p> <p>มิตินี้ 3</p> <p>1. โครงการสร้างเครือข่ายภาคประชาชนเพื่อเฝ้าระวังการทุจริต</p> <p>มิตินี้ 4</p> <p>1. มาตรการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต</p> <p>2. โครงการส่งเสริมความรู้ด้านกฎระเบียบ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องสำหรับผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่น</p>
3	<p>รูปแบบที่ 2 การทำธุรกิจกับตนเอง (Self-dealing) หรือเป็นคู่สัญญา (Contracts) เหตุการณ์ความเสี่ยง</p> <p>1. การเข้าเป็นคู่สัญญาหรือมีส่วนได้ส่วนเสียในสัญญาที่ทำกับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ อาทิ การเป็นคู่สัญญากับตนเอง การซื้อของจากบริษัทของพรรคพวก เพื่อน ญาติ นอมินี</p>	<p>10 คะแนน</p> <p>ความเสี่ยงระดับสูง (High Risk : H)</p>	<p>มิตินี้ 1</p> <p>1. โครงการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ความรู้ด้านกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานให้แก่บุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่น</p> <p>2. โครงการส่งเสริมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อป้องกันการทุจริต</p> <p>3. โครงการปลูกฝังวิถีคิดแยกแยะผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม</p> <p>มิตินี้ 2</p> <p>1. มาตรการแสดงเจตนาธรรมในการนำหลักคุณธรรมมาใช้ในการบริหารงานของผู้บริหาร</p>

ตารางสรุปคะแนนความเสี่ยงการทุจริต			
ลำดับ	ความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง	มาตรการ / แนวทางแก้ไข
	<p>2. การกระทำอันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอนทางการค้า ก่อให้เกิดการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรม</p> <p>3. การปฏิบัติหน้าที่เพื่อเอื้อประโยชน์ต่อธุรกิจของตนเองหรือพวกพ้องหรือใช้อำนาจของตนในการหาผลประโยชน์ทางอ้อม</p>		<p>2. กิจกรรม “วิเคราะห์ผลการจัดซื้อจัดจ้างประจำปี”</p> <p>3. มาตรการป้องกันการใช้จ่ายงบประมาณที่ไม่สมควร ผิดวัตถุประสงค์ ไม่มีประสิทธิภาพ</p> <p>มติที่ 3</p> <p>1. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารกิจการ</p> <p>2. กิจกรรมบูรณาการทุกภาคส่วนเพื่อต่อต้านการทุจริต</p> <p>มติที่ 4</p> <p>1. มาตรการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต</p> <p>2. โครงการส่งเสริมความรู้ด้านกฎระเบียบ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องสำหรับผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่น</p> <p>3. กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพสมาชิกสภาท้องถิ่น</p>
4	<p>รูปแบบที่ 5 การรู้ข้อมูลภายใน (Inside information)</p> <p><u>เหตุการณ์ความเสี่ยง</u></p> <p>1. การรู้ข้อมูลภายในและการนำข้อมูลไปใช้เพื่อแสวงหาประโยชน์ให้กับตนเองและพวกพ้อง</p>	<p>10 คะแนน</p> <p>ความเสี่ยงระดับสูง (High Risk : H)</p>	<p>มติที่ 1</p> <p>1. โครงการฝึกอบรมการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กรสุจริต</p> <p>2. มาตรการ “ส่งเสริมการปฏิบัติงานตามประมวลจริยธรรม</p> <p>3. โครงการปลูกฝังวิถีคิดแยกแยะผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม</p> <p>มติที่ 2</p>

ตารางสรุปคะแนนความเสี่ยงการทุจริต			
ลำดับ	ความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง	มาตรการ / แนวทางแก้ไข
			<p>1. มาตรการปรับปรุงและพัฒนาศูนย์ข้อมูลข่าวสารเพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน</p> <p>2. โครงการเสริมสร้างความโปร่งใสในการบริหารงบประมาณ</p> <p>3. มาตรการเปิดเผยข้อมูลสาธารณะและกำกับติดตามการเผยแพร่ข้อมูลสาธารณะของระบุชื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น</p> <p>มติที่ 3</p> <p>1. โครงการจัดเวทีประชาคม</p> <p>2. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารกิจการ</p> <p>3. กิจกรรมส่งเสริมชุมชนเฝ้าระวังการทุจริต</p> <p>มติที่ 4</p> <p>1. มาตรการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต</p> <p>2. มาตรการจัดให้มีระบบและช่องทางการรับเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการทุจริต</p> <p>3. กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพสมาชิกสภาท้องถิ่น</p>
5	<p>รูปแบบที่ 7 การนำโครงการสาธารณะลงในเขตเลือกตั้งเพื่อประโยชน์ทางการเมือง (Pork - barreling)</p> <p><u>เหตุการณ์ความเสี่ยง</u></p> <p>1. ผู้บริหารใช้งบประมาณไปเพื่อ</p>	<p>8 คะแนน</p> <p>ความเสี่ยงระดับปานกลาง (Moderate Risk : M)</p>	<p>มติที่ 1</p> <p>1. โครงการฝึกอบรมการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กรสุจริต</p> <p>2. โครงการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน</p> <p>3. มาตรการ “ส่งเสริมการปฏิบัติงานตามประมวลจริยธรรม</p>

ตารางสรุปคะแนนความเสี่ยงการทุจริต

ลำดับ	ความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง	มาตรการ / แนวทางแก้ไข
	<p>กิจกรรมที่มีลักษณะเป็น การประชาสัมพันธ์ ตนเอง</p> <p>2. ผู้บริหารอนุมัติ โครงการที่เอื้อประโยชน์ ต่อผู้ที่ให้การสนับสนุน (หัวคะแนน)</p> <p>3. ผู้บริหารอนุมัติ โครงการสาธารณะ เช่น ถนน หรือสะพาน โดยใช้ ชื่อหรือนามสกุลของตน เป็นชื่อของถนน หรือ สะพาน</p>		<p>มิตินี้ 2</p> <p>1. มาตรการเปิดเผยข้อมูลสาธารณะ และกำกับติดตามการเผยแพร่ข้อมูล สาธารณะ</p> <p>2. มาตรการแสดงเจตนากรณีในการนำ หลักคุณธรรมมาใช้ในการบริหารงาน ของผู้บริหาร</p> <p>3. มาตรการป้องกันผลประโยชน์ทับ ซ้อน</p> <p>4. มาตรการประเมินความคุ้มค่าในการ บริหารงาน</p> <p>มิตินี้ 3</p> <p>1. โครงการจัดเวทีประชาคม</p> <p>2. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการบริหารกิจการ</p> <p>มิตินี้ 4</p> <p>1. โครงการส่งเสริมความรู้ด้านกฎ ระเบียบ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องสำหรับ ผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่น</p> <p>2. กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพ สมาชิกสภาท้องถิ่น</p>
6	<p>รูปแบบที่ 8 การใช้ ตำแหน่งหน้าที่แสวงหา ประโยชน์แก่เครือญาติ หรือพวกพ้อง (Nepotism)</p> <p><u>เหตุการณ์ความเสี่ยง</u></p> <p>1. การใช้โอกาสใน ตำแหน่งช่วยเหลือหรือ รับบุคคลใกล้ชิดของ ตนเองเข้าทำงานโดย</p>	<p>8 คะแนน</p> <p>ความเสี่ยงระดับปานกลาง (Moderate Risk : M)</p>	<p>มิตินี้ 1</p> <p>1. มาตรการ “ส่งเสริมการปฏิบัติงาน ตามประมวลจริยธรรม</p> <p>2. โครงการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน</p> <p>3. โครงการเสริมสร้างค่านิยมต่อต้าน การทุจริต</p> <p>มิตินี้ 2</p> <p>1. มาตรการแสดงเจตนากรณีในการนำ หลักคุณธรรมมาใช้ในการบริหารงาน ของผู้บริหาร</p>

ตารางสรุปคะแนนความเสี่ยงการทุจริต

ลำดับ	ความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง	มาตรการ / แนวทางแก้ไข
	<p>ไม่ได้คำนึงถึงหลักความรู้ความสามารถ</p> <p>2. การใช้โอกาสในตำแหน่งช่วยเหลือญาติหรือพวกพ้องให้ได้เป็นคู่สัญญากับหน่วยงานที่ตนสังกัด</p> <p>3. การใช้โอกาสในตำแหน่งช่วยเหลือญาติหรือพวกพ้องให้พ้นจากความรับผิด หรือให้รับได้รับโทษน้อยกว่าที่ควรจะเป็น</p> <p>4. การใช้ดุลยพินิจของผู้บังคับบัญชาในการพิจารณาแต่งตั้ง หรือเลื่อนชั้นเงินเดือน หรือพิจารณาความดีความชอบ เพื่อเอื้อประโยชน์ให้กับบุคคลบางรายโดยไม่เหมาะสม ไม่โปร่งใส หรือไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้เพื่อการนั้น ๆ</p>		<p>2. มาตรการการสร้างความโปร่งใสในการบริหารงานบุคคล</p> <p>3. กิจกรรม “สร้างความโปร่งใสในการพิจารณาเลื่อนชั้นเงินเดือน” มิติที่ 3</p> <p>1. กิจกรรมการประเมินผลการปฏิบัติราชการ</p> <p>2. มาตรการจัดการเรื่องราร้องทุกข์/ร้องเรียน มิติที่ 4</p> <p>1. โครงการจัดทำแผนการตรวจสอบภายในประจำปี</p> <p>2. กิจกรรมติดตามประเมินผลการควบคุมภายใน</p>
7	<p>รูปแบบที่ 3 การทำงานหลังจากออกจากตำแหน่งหน้าที่สาธารณะหรือหลังเกษียณ (Post - employment)</p>	<p>5 คะแนน</p> <p>ความเสี่ยงระดับปานกลาง (Moderate Risk : M)</p>	<p>มิติที่ 1</p> <p>1. โครงการปลูกฝังวิถีคิดแยกแยะผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม</p> <p>2. โครงการส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง</p>

ตารางสรุปคะแนนความเสี่ยงการทุจริต

ลำดับ	ความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง	มาตรการ / แนวทางแก้ไข
	<p><u>เหตุการณ์ความเสี่ยง</u></p> <p>1. การเข้าเป็นกรรมการที่ปรึกษา ตัวแทนพนักงาน หรือลูกจ้างในธุรกิจของเอกชนซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับ ดูแลควบคุม หรือตรวจสอบของหน่วยงานของรัฐที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นสังกัดอยู่</p> <p>2. การเข้าเป็นกรรมการที่ปรึกษา ตัวแทนพนักงาน หรือลูกจ้างในธุรกิจของเอกชนซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับ ดูแลควบคุม หรือตรวจสอบของหน่วยงานของรัฐที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นสังกัดอยู่หลังพ้นจากตำแหน่ง</p> <p>3. การใช้ประโยชน์จากการที่เคยมีตำแหน่งหน้าที่เข้ามาแทรกแซงการทำงานของหน่วยงานผู้ได้บังคับบัญชาเดิม ให้เอื้อประโยชน์แก่บริษัทที่ตนไปทำงานหลังเกษียณหรือใช้ความสัมพันธ์เพื่อติดต่อกับบุคคลที่ปฏิบัติงานอยู่ในหน่วยงาน</p>		<p>มิติที่ 2</p> <p>1. โครงการเสริมสร้างค่านิยมต่อต้านการทุจริต</p> <p>2. มาตรการส่งเสริมคุณธรรมและความโปร่งใส</p> <p>3. มาตรการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน</p> <p>มิติที่ 3</p> <p>1. มาตรการจัดการเรื่องร้องทุกข์/ ร้องเรียน</p> <p>2. โครงการสร้างเครือข่ายภาคประชาชนเพื่อเฝ้าระวังการทุจริต</p> <p>มิติที่ 4</p> <p>1. มาตรการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตของระบุดีเอสอีซี/กรปกรองส่วนท้องถิ่น</p> <p>2. โครงการส่งเสริมความรู้ด้านกฎระเบียบ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องสำหรับผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่น</p>

ตารางสรุปคะแนนความเสี่ยงการทุจริต			
ลำดับ	ความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง	มาตรการ / แนวทางแก้ไข
8	<p>รูปแบบที่ 4 การทำงานพิเศษ (Outside employment or moonlighting)</p> <p><u>เหตุการณ์ความเสี่ยง</u></p> <p>1. การอาศัยตำแหน่งหน้าที่ไปรับงานพิเศษให้กับเอกชน โดยขัดต่อตำแหน่งหน้าที่ของตนเอง</p> <p>2. จัดตั้งบริษัทดำเนินธุรกิจที่เป็นการแข่งขันกับหน่วยงานที่ตนสังกัดหรือปฏิบัติหน้าที่อยู่</p> <p>3. รับจ้างเป็นที่ปรึกษาโครงการ โดยอาศัยตำแหน่งหน้าที่ในราชการเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือ</p>	<p>5 คะแนน</p> <p>ความเสี่ยงระดับปานกลาง (Moderate Risk : M)</p>	<p>มิติที่ 1</p> <p>1. โครงการพัฒนาความรู้ด้านกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน สำหรับบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่น</p> <p>2. มาตรการ “ส่งเสริมการปฏิบัติงานตามประมวลจริยธรรม</p> <p>3. โครงการฝึกอบรมการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กรสุจริต</p> <p>มิติที่ 2</p> <p>1. โครงการเสริมสร้างวัฒนธรรมการให้บริการอย่างเท่าเทียมกัน</p> <p>2. มาตรการส่งเสริมคุณธรรมและความโปร่งใส</p> <p>3. โครงการพัฒนาคุณภาพการให้บริการประชาชนตามหลักธรรมาภิบาล</p> <p>มิติที่ 3</p> <p>1. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารกิจการ</p> <p>2. มาตรการจัดการเรื่องราวร้องทุกข์/ร้องเรียน</p> <p>มิติที่ 4</p> <p>1. มาตรการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต</p> <p>2. โครงการจัดทำแผนการตรวจสอบภายในประจำปี</p> <p>3. กิจกรรมติดตามประเมินผลการควบคุมภายใน</p>

ตารางสรุปคะแนนความเสี่ยงการทุจริต			
ลำดับ	ความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง	มาตรการ / แนวทางแก้ไข
9	รูปแบบที่ 9 การใช้อิทธิพลเข้าไปมีผลต่อการตัดสินใจของเจ้าหน้าที่รัฐ หรือหน่วยงานของรัฐอื่น (influence) <u>เหตุการณ์ความเสี่ยง</u> 1. ใช้อิทธิพลเข้าไปมีผลต่อการตัดสินใจของเจ้าหน้าที่รัฐ หรือหน่วยงานของรัฐอื่น	5 คะแนน ความเสี่ยงระดับปานกลาง (Moderate Risk : M)	<p>มิติที่ 1</p> <ol style="list-style-type: none"> โครงการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ความรู้ด้านกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานให้แก่บุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่น โครงการเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านการต่อต้านการทุจริต โครงการปลูกฝังวิธีคิดแยกแยะผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม <p>มิติที่ 2</p> <ol style="list-style-type: none"> มาตรการแสดงเจตนาภมณในการนำหลักคุณธรรมมาใช้ในการบริหารงานของผู้บริหาร มาตรการ “จัดทำข้อตกลงการปฏิบัติราชการตามหลักธรรมาภิบาล” <p>มิติที่ 3</p> <ol style="list-style-type: none"> ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารกิจการ โครงการสร้างเครือข่ายภาคประชาชนเพื่อเฝ้าระวังการทุจริต <p>มิติที่ 4</p> <ol style="list-style-type: none"> มาตรการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตของระบุชื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โครงการส่งเสริมความรู้ด้านกฎระเบียบ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องสำหรับผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่น กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพสมาชิกสภาท้องถิ่น

ทั้งนี้ เมื่อดำเนินการประเมินความเสี่ยงการทุจริตของหน่วยงานและได้กำหนดมาตรการ / แนวทางแก้ไขเสร็จเรียบร้อยแล้ว ข้อมูลที่ได้จะถูกนำไปใช้เป็นส่วนหนึ่งในการจัดทำเล่มแผนปฏิบัติการฯ ของหน่วยงานในส่วนที่ 1 จาก 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1

40

		แผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริต (พ.ศ. 2566 - 2570)						
มิติ	ภารกิจตามมิติ	โครงการกิจกรรมมาตรการ	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568	ปี 2569	ปี 2570	หมวด
			ระยะสั้น (บาท)	ระยะสั้น (บาท)	ระยะสั้น (บาท)	ระยะสั้น (บาท)	ระยะสั้น (บาท)	
๑	1.1							
	1.2							
	1.3							
	รวม	จำนวนโครงการ	จำนวนบาท	จำนวนบาท	จำนวนบาท	จำนวนบาท	จำนวนบาท	
๒	2.1							
	2.2							
	2.3							
	รวม	จำนวนโครงการ	จำนวนบาท	จำนวนบาท	จำนวนบาท	จำนวนบาท	จำนวนบาท	
๓	3.1							
	3.2							
	3.3							
	รวม	จำนวนโครงการ	จำนวนบาท	จำนวนบาท	จำนวนบาท	จำนวนบาท	จำนวนบาท	
๔	4.1							
	4.2							
	4.3							
	รวม	จำนวนโครงการ	จำนวนบาท	จำนวนบาท	จำนวนบาท	จำนวนบาท	จำนวนบาท	
	รวมทั้งสิ้น	จำนวนโครงการ	จำนวนบาท	จำนวนบาท	จำนวนบาท	จำนวนบาท	จำนวนบาท	

ส่วนที่ 2

41

รายละเอียดโครงการ/กิจกรรม/มาตรการ

- ชื่อโครงการ/กิจกรรม/มาตรการ
- หลักการและเหตุผล
- วัตถุประสงค์
- กลุ่มเป้าหมาย

- วิธีดำเนินการ
- งบประมาณดำเนินการ
- ผู้รับผิดชอบ
- ผลผลิต/ผลลัพธ์

ส่วนที่ 3

ภาคผนวก

QR Code สำหรับดาวน์โหลดเล่มคู่มือฯ

QR Code สำหรับดาวน์โหลดสื่อส่งเสริม
การจัดทำแผนปฏิบัติการฯ

5 STEPS บันทึกแผนฯ เพื่อเก็บคะแนน ITA

STEP 01

จัดทำแผนปฏิบัติการ ป้องกันการทุจริต (ปี 2566 - 2570)

STEP 02

บันทึกแผนฯ ในระบบ E-PlanNACC

STEP 03

นำแผนฯ จากระบบ E-PlanNACC เผยแพร่บนเว็บไซต์ของหน่วยงาน

ITA ชื่อ O36

6m+

STEP 04

บันทึกรายงานผลการนำแผนฯ ไปปฏิบัติ ประจำปี พ.ศ. 2566 รอบ 6 เดือน ในระบบ E-PlanNACC และเผยแพร่บนเว็บไซต์ของหน่วยงาน

ITA ชื่อ O37

STEP 05

12

บันทึกรายงานผลการดำเนินงานตามแผนฯ พ.ศ. 2565 รอบ 12 เดือน ในระบบ E-PlanNACC และเผยแพร่บนเว็บไซต์ของหน่วยงาน

ITA ชื่อ O38

LINE Official

GGCS

สำนักพัฒนาและส่งเสริมธรรมาภิบาล
สำนักงาน ป.ป.ช.
โทร. 02-528-4800 ต่อ 7122

ข้อควรรู้ 6 ทริค (TRICK)

ก่อนคลิกบันทึกแผนฯ ผ่านระบบ E-PLANNACC

UPDATE ข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน

Update ข้อมูลภายใน 180 วัน มิฉะนั้น จะไม่สามารถบันทึกแก้ไข หรือรายงานแผนฯ ตามรอบที่กำหนดได้

ประเมินความเสี่ยงการทุจริต

เพื่อให้หน่วยงานมีโครงการ/ กิจกรรม/ มาตรการป้องกัน การทุจริตได้ตรงกับความ เสี่ยงการทุจริตของหน่วยงานที่เกิดขึ้น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ในการป้องกันการทุจริตในหน่วยงาน

เลือก "โครงการตามแผน ป.ป.ช."

หากเลือก "โครงการเพิ่มเติม (ไม่คิดคะแนน)" ระบบจะไม่นำผลการดำเนินงานของโครงการที่รายงานมาคิดคะแนนผลการดำเนินงานตามแผนฯ ทำให้ไม่ได้รับคะแนน จึงควรเลือก "โครงการตามแผน ป.ป.ช."

เลือกโครงการทั้ง 4 มิติ

พิจารณาจัดทำโครงการไม่ต่ำกว่าโครงการขั้นต่ำ โดยพิจารณาจากเงินงบประมาณรายปีไม่รวมเงินอุดหนุน โดยต้องครอบคลุมทั้ง 4 มิติ

บันทึกแผนในระบบ E-PLANNACC 5 ปี

เพื่อความสมบูรณ์ควรบันทึกแผนฯ ลงในระบบ E-PlanNACC ได้ครบทั้ง 5 ปี ได้แก่ ปี 2566 - 2570 มิฉะนั้น จะถือว่าบันทึกแผนฯ ไม่สมบูรณ์

รายงานผลการดำเนินการ 2 รอบ/ปี

รายงานผลการดำเนินการตามแผนฯ ในแต่ละปีงบประมาณผ่านระบบ e-PlanNACC จำนวน 2 รอบต่อปีคือ รอบ 6 เดือน (ภายในเมษายน) และรอบ 12 เดือน (ภายในตุลาคม)

LINE Official

GGCS

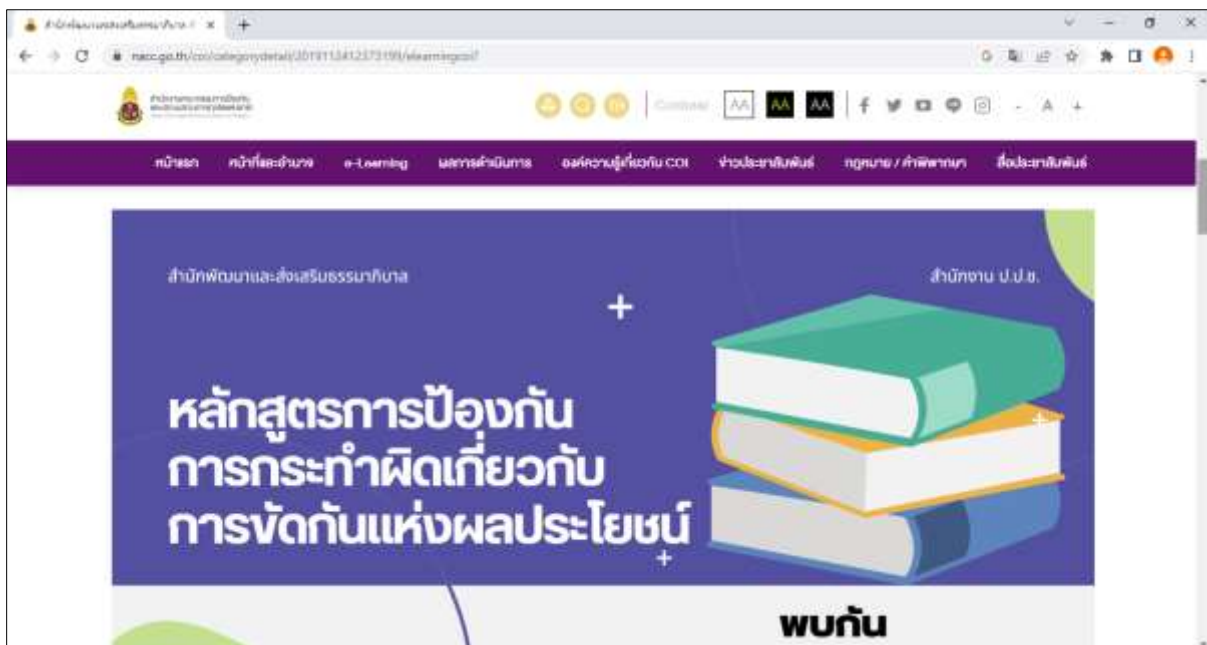
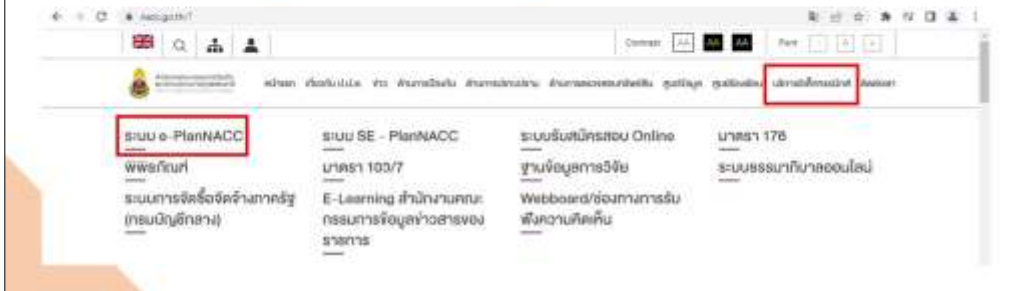
สำนักพัฒนาและส่งเสริมธรรมาภิบาล
สำนักงาน ป.ป.ช.
โทร. 02-528-4800 ต่อ 7122

ช่องทางการเข้าใช้งานระบบ e-PlanNacc

1. <https://e-plan.nacc.go.th/>
2. Search Google : eplannacc
3. ไปที่เว็บไซต์ของสำนักงาน ป.ป.ช. <https://www.nacc.go.th/>

➡ บริการอิเล็กทรอนิกส์ ➡ ระบบ e-PlanNacc

QR Code หลักสูตรการป้องกันการกระทำผิดเกี่ยวกับการชดกันแห่งผลประโยชน์

ระบบธรรมาภิบาลออนไลน์

เครื่องมือในการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลให้กับเจ้าหน้าที่ของภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน

Video

E-book

ทดสอบความรู้

เกียรติบัตร

สามารถเข้าใช้งานผ่านช่องทางต่างๆ ดังนี้

1 <https://ggde.nacc.go.th>

2 QR Code

ใช้งานได้ทั้งบนคอมพิวเตอร์และมือถือ

สำนักพัฒนาและส่งเสริมธรรมาภิบาล

สำนักงาน ป.ป.ช.

ระบบให้คำปรึกษาธรรมาภิบาลออนไลน์ Good Governance Consult System : GGCS

บริการให้คำปรึกษา แนะนำการดำเนินการเพื่อยกระดับธรรมาภิบาล / การจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริต / แนวทางการยกระดับผลการประเมิน ITA สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผ่านระบบออนไลน์

ขั้นตอนการใช้งาน

1. กด **จองคิว** และเลือกวันที่ต้องการ (นัดหมายล่วงหน้า 7 วันทำการ)
2. บันทึกรายละเอียดของท่าน เช่น ชื่อ-สกุล เบอร์โทรศัพท์ email
3. เลือกช่องทางการติดต่อ เช่น โทรศัพท์ Line หรือ Zoom
4. ระบุประเด็นที่ขอคำปรึกษา
5. รอการติดต่อกลับจากเจ้าหน้าที่เพื่อรับคำปรึกษา

GGCS

SCAN to GGCS

กลุ่มส่งเสริมธรรมาภิบาลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักพัฒนาและส่งเสริมธรรมาภิบาล สำนักงาน ป.ป.ช.

คณะผู้จัดทำ

บรรณาธิการที่ปรึกษา	นายทวิชาติ นิลกาญจน์ นายอนิวัต โพธิ์ประเสริฐ	ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาและส่งเสริมธรรมาภิบาล
บรรณาธิการบริหาร	นายมีชัย ไอน์	ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมธรรมาภิบาลภาครัฐ
บรรณาธิการ	นายพรเวช มั่นไทรทอง	เจ้าพนักงานป้องกันการทุจริตชำนาญการ

